

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΚΡΙΣΗΣ»**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ:

ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ ΣΤΑΜΕΛΟΥ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΝΤΕΜΙΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΠΑΤΡΑ - 2013

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σκοπός της παρούσας Πτυχιακής εργασίας είναι η παρουσίαση και η ανάδειξη της λειτουργίας του Ελληνικού Τουρισμού πριν και μετά την κρίση.

Ως φοιτήτρια του τμήματος «Διοίκησης Επιχειρήσεων» συναποφασίσαμε μαζί με τον καθηγητή μου, τον κύριο Ντεμίρη Κωνσταντίνο, να ενασχοληθούμε με τον τομέα τουρισμού, λόγω των οικονομικών και πολιτικών συγκυριών.

Σε αυτό το σημείο θέλω να ευχαριστήσω θερμά τον καθηγητή και επόπτη μου Ντεμίρη Κωνσταντίνο, διότι μέσω του ιδίου και του θέματος της πτυχιακής που μου έδωσε να αναπτύξω, συνειδητοποίησα τα λάθη του παρελθόντος και πως η οικονομική κρίση που υπάρχει στις μέρες μας διόγκωσαν τα ήδη υπάρχοντα προβλήματα του Ελληνικού Τουρισμού.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αντικείμενο της Πτυχιακής εργασίας είναι η παρουσίαση των προβλημάτων του Ελληνικού Τουρισμού διαχρονικά και πως η υπάρχουσα οικονομική κρίση συνέβαλλε στην διόγκωση αυτών.

Τα δεδομένα που επεξεργαζόμαστε και παρουσιάζουμε είναι επίσημα είτε από την ηλεκτρονική διεύθυνση του Υπουργείου Τουρισμού ή του Ε.Ο.Τ (Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού).

Η ενασχόληση μου με αυτό το θέμα έχει να κάνει με το ενδιαφέρον μου σε αυτό το ζήτημα αλλά και τα εμπειρικά ωφέλει που μπορώ να αποκτήσω, ενόψει βέβαια και των εξελίξεων που συντρέχουν στην Χώρα μας τα τελευταία πέντε χρόνια λόγω της οικονομικής κρίσης και την στροφή της κυβέρνησης προς την ανάπτυξη του Ελληνικού Τουρισμού.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	6
1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
1.2 ΤΙ ΕΊΝΑΙ Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	7
1.3 ΕΙΔΗ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΠΡΟ ΚΡΙΣΗΣ.....	12
2.1 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΔΕΔΟΜΕΝΑ.....	12
2.2 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ - ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	13
2.3 ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟ ΚΡΙΣΗΣ	15
2.4 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	20
2.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑ ΚΡΙΣΗΣ	25
3.1 ΓΡΑΦΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	25
3.2 ΣΤΟΙΧΕΙΑ – ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ 2013.....	36
3.3 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΙΔΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	41
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΗΚΑ	52
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	53
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	54

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....55

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η χώρας λόγω της Γεωγραφικής της θέσης , του κλίματος της και της γεωλογική της μορφολογίας αποτελεί εδώ και πολλά χρόνια έναν από του δημοφιλέστερους Τουριστικούς προορισμούς.

Η προσπάθεια της τόνωσης του Ελληνικού Τουρισμού ξεκίνησε την Δεκαετία του '60. Η προσπάθεια αυτή είχε υποστηριχτές από διάφορους φορείς όπως την Ελληνική κυβέρνηση, τους μεγαλοεπιχειρηματίες της εποχής και τον απλό κόσμο που έβλεπε ότι ο «Τουρισμός» μπορούσε να αποφέρει στη Χώρα μεγάλα έσοδα.

Η προσπάθεια αυτή είχε και πρόσωπα όπως ο Αριστοτέλης Ωνάσης, η Μελίνα Μερκούρη και άλλους.

Τα πλεονεκτήματα της Ελλάδος έναντι άλλων χωρών όσο αναφορά τον τουρισμό είναι :

1. **Το κλίμα της** : Η Χώρας μας χαρακτηρίζεται από ήπιο Μεσογειακό κλίμα, μεγάλες περίοδοι ηλιοφάνειας, καλή μέση θερμοκρασία, όχι πολύ βαρύ χειμώνα, χωρίς ακραία καιρικά φαινόμενα. Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά του καιρού επιτρέπουν στην χώρα μας να είναι ανοιχτή στον τουρισμό μεγάλα χρονικά διαστήματα.
2. **Η εδαφική μορφολογία** : τα αμέτρητα νησιά μας (*Η Ελλάδα κατέχει την 11η θέση στις χώρες με τη μεγαλύτερη ακτογραμμή στα 13.676 χιλιόμετρα καθώς έχει πολλά νησιά περίπου 2.500, εκ των οποίων τα 165 κατοικούνται*) και το ηπειρωτικό τμήμα της χώρας μας συνθέτουν ένα μαγευτικό σκηνικό για κάθε επισκέπτη και κάθε γούστα διότι μπορεί να συνδυάσει βουνό με θάλασσα , παραλία με κάμπους.
3. **Η πολιτιστική κληρονομιά** : οι αρχαιολογικοί χώροι, τα μουσεία, οι εκθεσιακοί χώροι , κ.λπ. Η χώρας με την πλούσια ιστορία της προσφέρει στους τουρίστες που θα την επισκεφτούν μια επιπλέον κατηγορία ψυχαγωγίας, αυτή της μορφώσεως.

Αυτές είναι οι τρεις βασικές κατηγορίες όπου η χώρα μας έχει να επιδείξει κάτι ξεχωριστό και ανεπανάληπτο στον επισκέπτη της.

1.2 ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο τουρισμός είναι ένας πολύ διαδεδομένος τρόπος ψυχαγωγίας, ειδικά στον Δυτικό Κόσμο ενώ παράλληλα αποτελεί μια πολύ μεγάλη βιομηχανία και σημαντικότερη πηγή εσόδων για παραδοσιακά τουριστικές χώρες όπως την Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία και την Ελλάδα. Πρόσφατα χάρη στην μεγάλη μείωση του κόστους ταξιδιού και της πτώσης του Τείχους, υπάρχουν ανερχόμενοι τουριστικοί προορισμοί όπως Τσεχία, Ουγγαρία, Κροατία, Τουρκία, Αίγυπτος, που προσελκύουν κάθε χρόνο και περισσότερους τουρίστες με όπλο τις χαμηλές τιμές και την καλή εξυπηρέτηση.

Πολλές είναι οι προσπάθειες που έχουν γίνει για να δοθεί ένας επακριβής ορισμός του Τουρισμού. Από τα κύρια χαρακτηριστικά του, πέντε μπορούν να εξακριβωθούν εννοιολογικά και συγκεκριμένα τα εξής:

- Ο τουρισμός είναι αποτέλεσμα μεμονωμένης ή ομαδικής μετακίνησης ανθρώπων σε διάφορους τουριστικούς προορισμούς και η διαμονή τους σε αυτούς επί τουλάχιστον ένα 24ωρο με σκοπό την ικανοποίηση των ψυχαγωγικών τους αναγκών.
- Οι διάφορες μορφές του τουρισμού περιλαμβάνουν απαραίτητα δύο βασικά στοιχεία: Το ταξίδι στον τουριστικό προορισμό και τη διαμονή σε αυτόν, συμπεριλαμβανομένου της διατροφής.
- Το ταξίδι και η διαμονή λαμβάνουν χώρα εκτός του τόπου της μόνιμης διαμονής των ανθρώπων που αποφασίζουν να μετακινηθούν για τουριστικούς λόγους.
- Η μετακίνηση ανθρώπων σε διάφορους τουριστικούς προορισμούς είναι προσωρινού και βραχυχρόνιου χαρακτήρα, που σημαίνει ότι πρόθεσή τους είναι να επιστρέψουν στον τόπο της μόνιμης κατοικίας τους μέσα σε λίγες, μέρες βδομάδες ή μήνες.
- Οι άνθρωποι επισκέπτονται τουριστικούς προορισμούς για τουριστικούς λόγους, δηλαδή για λόγους άλλους από εκείνους της μόνιμης διαμονής τους ή της επαγγελματικής απασχόλησής τους.

Το 1941 οι καθηγητές Hunziker και Krapf του Πανεπιστημίου της Βέρνης υποστήριξαν την άποψη πως ο τουρισμός πρέπει να οριστεί σαν το σύνολο των φαινομένων και σχέσεων που προκύπτουν από την πραγματοποίηση ενός ταξιδιού σε έναν προορισμό και τη διαμονή σε αυτόν μη μόνιμων κατοίκων του.

Το 1937 η Επιτροπή Εμπειρογνομητών της Κοινωνίας των Εθνών σύστησε στις χώρες-μέλη της να υιοθετήσουν έναν ορισμό που χαρακτήριζε τον τουρίστα σαν ένα άτομο που ταξιδεύει για ένα χρονικό διάστημα 24 ωρών ή περισσότερο σε μια χώρα διαφορετική από εκείνη που διαμένει μόνιμα.

Δυόμιση δεκαετίες αργότερα, το 1963 η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για Διεθνή Ταξίδια και Τουρισμό, που πραγματοποιήθηκε στη Ρώμη συμφώνησε ο όρος επισκέπτης να περιγράφει κάθε άτομο που επισκέπτεται μία χώρα διαφορετική από εκείνη που διαμένει μόνιμα, για οποιοδήποτε λόγο εκτός από εκείνο της άσκησης ενός επαγγέλματος για το οποίο να αμείβεται με χρηματικούς πόρους της χώρας την οποία επισκέπτεται. Ο ορισμός αυτό καλύπτει δύο κατηγορίες επισκεπτών:

- Τους *τουρίστες*: άτομα που επισκέπτονται μια χώρα και διαμένουν σε αυτήν τουλάχιστον επί ένα 24ωρο, και των οποίων οι λόγοι επίσκεψης είναι τις περισσότερες φορές διακοπές, επαγγελματικοί, υγείας, σπουδές, συμμετοχή σε αποστολή ή σύσκεψη ή συνέδριο, επίσκεψη φίλων ή συγγενών, θρησκευτικοί και άθληση.
- Τους *εκδρομείς*: άτομα που επισκέπτονται μια χώρα και διαμένουν σε αυτή λιγότερο από ένα 24ωρο. Σε αυτούς περιλαμβάνονται οι επιβάτες κρουαζιερόπλοιων, οι επισκέπτες που έρχονται και φεύγουν την ίδια μέρα χωρίς να διανυκτερεύσουν, καθώς επίσης και τα πληρώματα πλοίων, αεροπλάνων κλπ.

Εσωτερικός τουρισμός

Κανένας από αυτούς τους ορισμούς δεν λαμβάνει υπόψη τον εσωτερικό τουρισμό. Τελευταία φορά, το θέμα της υιοθέτησης ενός ορισμού για τον εσωτερικό τουρισμό τέθηκε στην Παγκόσμια Διάσκεψη για τον Τουρισμό που συγκλήθηκε το 1980 στην Μανίλα των Φιλιππίνων από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού, χωρίς όμως θετικό αποτέλεσμα. Σήμερα, κάποιες χώρες έχουν δώσει έναν ορισμό για τον ντόπιο τουρίστα. Οι ΗΠΑ π.χ. ορίζουν σαν τουρίστα που κάνει εσωτερικό τουρισμό οποιοδήποτε άτομο φεύγει από το σπίτι του με σκοπό να επισκεφτεί κάποιο μέρος που απέχει τουλάχιστον 50 μίλια (80,48 χιλιόμετρα) από αυτό για οποιοδήποτε λόγο εκτός της καθημερινής του μετάβασης στην εργασία.

Διακρίσεις του τουρισμού

- Εγχώριος τουρισμός (domestic tourism): ο τουρισμός των κατοίκων μίας χώρας όταν ταξιδεύουν μόνο εντός αυτής (πχ. ένας Αθηναίος πηγαίνει στην Τρίπολη)
- Εξερχόμενος τουρισμός (outbound tourism): αφορά στους μόνιμους κατοίκους μίας χώρας οι οποίοι ταξιδεύουν σε μία άλλη χώρα (πχ. ένας Έλληνας που ταξιδεύει στη Γαλλία)
- Εισερχόμενος τουρισμός (inbound tourism): ο τουρισμός των αλλοδαπών οι οποίοι ταξιδεύουν σε δεδομένη χώρα (πχ. ένας Γάλλος που ταξιδεύει στην Ελλάδα)
- Διεθνής τουρισμός (international tourism): το σύνολο του εισερχόμενου και του εξερχόμενου τουρισμού.
- Εσωτερικός τουρισμός (internal tourism): το σύνολο του εγχώριου και του εισερχόμενου τουρισμού
- Εθνικός τουρισμός: (national tourism): το σύνολο του εγχώριου και του εξερχόμενου τουρισμού.

Ο Μαζικός Τουρισμός

Ο μαζικός τουρισμός είναι μια σχετικά νέα ιδέα, που προήλθε από την μεγάλη άνοδο των εισοδημάτων μετά την Βιομηχανική Επανάσταση. Πριν από αυτή, τα ταξίδια πολιτιστικού ή ψυχαγωγικού χαρακτήρα ήταν αποκλειστικό προνόμιο λίγων εκλεκτών περιηγητών, συνήθως αριστοκρατών.

Σήμερα, ο μαζικός τουρισμός είναι απευκταίος λόγω των δυσμενών επιπτώσεων που προκαλεί στο φυσικό περιβάλλον αλλά και σε κοινωνικό επίπεδο. Η παγκόσμια τάση σήμερα είναι ο τουρισμός να είναι φιλικός ως προς τον άνθρωπο και ως προς το φυσικό περιβάλλον. Μορφές τουρισμού όπως ο αγροτουρισμός, ο περιηγητικός τουρισμός, ο πολιτιστικός τουρισμός, ο συνεδριακός τουρισμός αλλά και ο τουρισμός των πόλεων (city breaks) θεωρούνται σήμερα οι μορφές που θα πρέπει να επικρατήσουν προκειμένου η τουριστική ανάπτυξη να καταστεί βιώσιμη καθώς και να καταπολεμηθεί η εποχικότητα.

Εναλλακτικός τουρισμός

Ο εναλλακτικός τουρισμός αποτελεί τμήμα των ειδικών μορφών τουρισμού, οι οποίες χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη ενός ειδικού κινήτρου στη ζήτηση και από την ανάπτυξη μιας αντίστοιχης ειδικής υποδομής (προσφοράς). Με τον εναλλακτικό τουρισμό (alternative tourism), οι άνθρωποι αναζητούν ένα διαφορετικό τρόπο διακοπών, ο οποίος συνδέεται με την προστασία της τοπικής κουλτούρας, την προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος αλλά και με την αποφυγή της χρήσης υπηρεσιών οργανωμένου μαζικού τουρισμού.

1.3 ΕΙΔΗ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

Εκτός όμως από τον ίδιο τον τουρισμό, μπορούμε να κάνουμε διαχωρισμό και στους ανθρώπους που κάνουν τουρισμό. Αυτή η διάκριση μπορεί να γίνει με διάφορες τυπολογίες τουριστών (Δημήτρης Γ. Λαγός, 2005, σελ. 48-53):

Η τυπολογία του GREY για παράδειγμα διακρίνει τους τουρίστες σε 2 κατηγορίες, τους λάτρεις των ταξιδιών και τους λάτρεις του ήλιου, για προφανείς λόγους. Η τυπολογία του COHEN στηρίζεται στην λογική ότι τα διαφορετικά κίνητρα διαφοροποιούν τις κατηγορίες των τουριστών και δημιουργούν αρκετά πρότυπα τουριστικών ομάδων. Στο πλαίσιο αυτής τη λογικής, ο COHEN ταξινομεί τους τουρίστες ανάλογα με τον βαθμό της “οικειότητας” που νοιώθουν. Έχουμε δηλαδή:

- τον οργανωμένο μαζικό τουρίστα,
- τον ανεξάρτητο μαζικό τουρίστα,
- τον εξερευνητή τουρίστα,
- τον περιηγητή τουρίστα.

Τέλος, έχουμε την τυπολογία του ABBEY, ο οποίος για λογαριασμό κάποιων tour operator προσδιόρισε τους παρακάτω δώδεκα τύπους τουριστών. Οι συγκεκριμένοι τύποι εκφράζουν συγκεκριμένες κατηγορίες τρόπου ζωής και επιτρέπουν να προσδιοριστούν οι προτιμήσεις των τουριστών. Όλο αυτό έχει ως σκοπό να υπάρξει καλύτερη γνώση της τουριστικής αγοράς. Έχουμε λοιπόν:

- τον τουρίστα που προτιμά τις οικογενειακές διακοπές,
- τον τουρίστα που προτιμά τις οικονομικές διακοπές,
- τον τουρίστα χωρίς αυτοπεποίθηση,
- τον οργανωμένο τουρίστα,
- τον τουρίστα που επιζητά αυτοπροσδιορισμό και την επιβεβαίωση του εγώ του,
- τον τουρίστα που αγαπά την ιστορία,
- τον τουρίστα που ενδιαφέρεται για την νυκτερινή ζωή,
- τον κοινωνικό τουρίστα,
- τον οικολόγο τουρίστα,
- τον διανοούμενο τουρίστα,
- τον πολιτιστικό τουρίστα,
- τον αθλητικό τουρίστα.

Επομένως, και σύμφωνα με τα παραπάνω, οι τουρίστες διακρίνονται με βάση συγκεκριμένα κριτήρια και συγκεκριμένες τυπολογίες κάθε φορά. Προφανώς και σε αυτή την περίπτωση το άτομο- τουρίστας κατά καιρούς μπορεί να ανήκει σε περισσότερες από μια κατηγορία. Ακόμη, μιας και κάθε φορά που ταξιδεύουμε δεν κάνουμε τα ταξίδια πάντα για τους ίδιους λόγους, οι κατηγορίες στις οποίες μπορεί να ανήκει το άτομο-τουρίστας ποικίλλουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΠΡΟ ΚΡΙΣΗΣ

2.1 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Στην Ελλάδα ο τρόπος οργάνωσης και διακίνησης του τουρισμού χαρακτηρίζεται κυρίως ως μαζικός, οργανωμένος και παραθεριστικός. Τα τελευταία χρόνια, γίνεται μια προσπάθεια να μπει και ο εναλλακτικός τουρισμός στην χώρα, όπου το βάρος θα επικεντρώνεται στην κοινωνία, στον πολιτισμό και το φυσικό περιβάλλον.

Στην χώρα μας οι κυριότερες μορφές εναλλακτικού τουρισμού είναι οι εξής: πολιτιστικός, χειμερινός, ορεινός και ορειβατικός τουρισμός, αγροτουρισμός, θαλάσσιος τουρισμός, οικοτουρισμός, αθλητικός και τουρισμός περιπέτειας.

Τέλος, υπάρχουν και κάποιες ειδικές μορφές τουρισμού που είναι πιο εξειδικευμένες, οι οποίες δεν υποκαθιστούν τον μαζικό τουρισμό αλλά λειτουργούν συμπληρωματικά. Τέτοιες μορφές είναι ο κοινωνικός τουρισμός, ο τουρισμός υγείας, ο θρησκευτικός, ο επαγγελματικός, ο συνεδριακός και ο εκθεσιακός τουρισμός.

2.2 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ - ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Πλεονεκτήματα του Ελληνικού τουρισμού.

Ο τουρισμός στη χώρα μας, όπως και όλοι οι άλλοι κλάδοι της οικονομίας, χαρακτηρίζεται από κάποια πλεονεκτήματα τα οποία ενισχύουν την θέση του έναντι των ανταγωνιστών μας. Τα κυριότερα πλεονεκτήματα του που συντελούν στην προσέλευση τουριστών στη χώρα μας είναι κυρίως τα παρακάτω:

- Το φυσικό περιβάλλον της χώρας μας, με την πλούσια ελληνική φύση και την ομορφιά των ελληνικών τοπίων μας.
- Οι καλές κλιματολογικές συνθήκες και το μεσογειακό κλίμα κατάλληλο για διακοπές.
- Ο μεγάλος αριθμός νησιών που έχουμε με την απίστευτη μορφολογία του εδάφους και της νησιώτικης συγκρότησης, με τις αμέτρητες παραλίες ιδανικές για να απολαύσει κάποιος τον ήλιο και τη θάλασσα τους καλοκαιρινούς μήνες.
- Τα εκατοντάδες μνημεία του πολιτισμού μας, η Ελλάδα τείνει να χαρακτηριστεί ως μουσείο της ιστορίας του πολιτισμού, διότι εδώ βρίσκεται κανένας μνημεία από όλες της εποχές.
- Επίσης, η πνευματική καλλιέργεια και το ανεπτυγμένο αίσθημα φιλοξενίας των Ελλήνων επιδρούν θετικά στην τουριστική εικόνα της χώρας.

Μειονεκτήματα του Ελληνικού τουρισμού.

Δυστυχώς όμως εκτός από τα θετικά στοιχεία, το τουριστικό μας προϊόν έχει και κάποια μειονεκτήματα τα οποία δρουν αρνητικά στην εικόνα της χώρας μας. Οι κυριότερες αδυναμίες οφείλονται σε όρους γεωγραφικούς, οικονομικούς και οργανωτικούς και είναι οι εξής:

- Προβλήματα συγκοινωνιών και των μεσών υποδοχής των τουριστών, αεροδρόμια, λιμάνια κτλ.
- Αποτελούμε ακριβό τουριστικό προορισμό σε σχέση με άλλες ανταγωνίστριες χώρες.

Οι επιχειρήσεις μέσα σε δύο μήνες προσπαθούν να βγάλουν τα έσοδα όλου του χρόνου.

- Ο Ελληνικός τουρισμός είναι εξωστρεφής, διότι απευθύνεται σχεδόν αποκλειστικά στη διεθνή πελατεία.
- Είναι εξαρτημένος διότι η τουριστική αγορά διαμορφώνεται κυρίως στα μητροπολιτικά κέντρα και στην πίεση των πρακτόρων προς τους ξενοδόχους.
- Υπάρχει έντονη εποχικότητα η οποία επηρεάζει το κόστος και την ποιότητα του προϊόντος.
- Η μάζα των τουριστών επισκέπτεται συγκεκριμένες περιοχές όπως την Κρήτη, την Αττική, τα νησιά του Αιγαίου και του Ιόνιου πελάγους.
- Η προώθηση της χώρας είναι ανεπαρκής ή χρονικά καθυστερημένη.

- Έλλειψης μιας ρεαλιστικής πολιτικής για την τουριστική ανάπτυξη. Από την άλλη πλευρά δεν έχει καταρτιστεί ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα με βάση το οποίο θα επιχειρείται η τουριστική ανάπτυξη.

Αυτά κατά κοινή ομολογία θεωρούνται τα κυριότερα μειονεκτήματα της χώρας μας. Κατά την προσωπική μας άποψη, το σημαντικότερο αγκάθι του τουρισμού στην Ελλάδα, είναι ο μεγάλος δείκτης εποχικότητας που έχει, όπως έχει προαναφερθεί.

Δυστυχώς, από τις συνολικές αφίξεις αλλοδαπών τουριστών ετησίως, πάνω από το 50% καταφθάνει στην χώρα μας τους μήνες Ιούλιο, Αύγουστο και Σεπτέμβριο .

Θεωρητικά είναι απόλυτα λογικό να προτιμούνται οι θερινοί μήνες για την περίοδο διακοπών από τους τουρίστες που επιθυμούν να επισκεφτούν την χώρα μας, με δεδομένο τις καλές κλιματολογικές συνθήκες που προσφέρει η συγκεκριμένη περίοδο. Παρόλα αυτά, είναι άκρως απογοητευτικό να υπάρχει το φαινόμενο της έντονης εποχικότητας, το οποίο έχει άμεσο αποτέλεσμα τους υπόλοιπους 8 με 9 μήνες η τουριστική δραστηριότητα να είναι ελάχιστη. Η Ελλάδα έχει να προσφέρει πολλά περισσότερα από ηλιόλουστες διακοπές.

2.3 ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟ ΚΡΙΣΗΣ

Με την είσοδο της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή οικογένεια ξεκίνησε μια μεγάλη προς την χώρα χρηματοδότηση η οποία προοριζόταν προς όλους τους επαγγελματικούς φορείς. Διάφορα πακέτα και προγράμματα ανάλογα την τοποθεσία – την επαγγελματική δραστηριότητα του ιδιώτη προσέφεραν ποσοστό επιδότησης για την δημιουργία ή την ανάπτυξη επιχειρήσεων, μια από αυτές τις κατηγορίες αφορούσαν και τον τουρισμό.

Προγράμματα LEADER (I,II,+, PLUS) – ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ – ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, προσέφεραν επιδοτήσεις για την κατασκευή τουριστικών καταλυμάτων. Τα εν λόγω προγράμματα βοήθησαν στην κατασκευή μεγάλων ξενοδοχειακών μονάδων αλλά και μικρών δυνατοτήτων τουριστικά καταλύματα (ενοικιαζόμενα δωμάτια 10 κλινών και άνω).

Δυστυχώς, η κακοδιαχείριση – το πελατειακό κράτος – η ανικανότητα υπαλλήλων και επενδυτών κατάφεραν να ξοδέψουν μεγάλο μέρος αυτών των χρημάτων ασκόπως και ένα άλλο μεγάλο μέρος αυτών να μην απορροφηθεί. Αυτή την στιγμή υπάρχουν εκατοντάδες τέτοιες περιπτώσεις καταλυμάτων όπου λόγω σημαντικότερων κενών είτε ως προς την διαχείριση είτε ως προς τον μη δικαιολογημένο λόγο κατασκευής τους, δεν μπορούν να λειτουργήσουν σωστά και να αποφέρουν στους ιδιοκτήτες τους αλλά και στην τοπική κοινωνία, τα ανάλογα οικονομικά οφέλη.

Βασικός λόγος αποτυχίας τέτοιων προσπαθειών, άσχετα με την μεγάλη οικονομική στήριξη που υπήρχε (της τάξης του 50-60 %) , είναι η ενασχόληση με τον τουρισμό, ανθρώπων που δεν είχαν κάποια εμπειρία ή την ανάλογη εκπαίδευση. Το κάθε επάγγελμα, όπως και τα τουριστικά επαγγέλματα απαιτούν κάποιες γνώσεις και δεξιότητες με σκοπό την επιτυχή διεξαγωγή του επαγγέλματος.

Η διαφήμιση, τα τουριστικά αξιοθέατα και η αστική συγκοινωνία δεν συνέβαλλαν στην ανάπτυξη του τουρισμού σε πάρα πολλές περιοχές. Κακός προγραμματισμός, επανάπαυση στα κεκτημένα των καιρών, οι επιχειρηματίες που ασχολήθηκαν με τον τουρισμό δεν φρόντισαν να ακολουθήσουν να ανανεώσουν και να προσαρμοστούν στις νέες ανάγκες του τουρισμού διεθνώς.

Από το 2007 και ύστερα παρατηρούμε την μείωση κατασκευής νέων τουριστικών καταλυμάτων στις κατηγορίες των ενοικιαζόμενων δωματίων και την αύξηση των μεγάλων Ξενοδοχειακών μονάδων, αυτό οφείλεται στην παγκόσμια οικονομική κρίση. Παρατηρείται δηλαδή το φαινόμενο των μεγάλων ξένων επενδύσεων στον Ελληνικό τουρισμό και η μείωση των εγχώριων επιχειρήσεων.

Ενδεικτικά :

To Leader II στην Ελλάδα

Στο πλαίσιο της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER II, έχει εγκριθεί, από την Ευρωπαϊκή Ένωση, για το διάστημα 1994-2001, πρόγραμμα πλαίσιο ύψους περίπου 64 δις. δρχ., από τα οποία η κοινοτική συμμετοχή ανήλθε σε 51,7 δις. δρχ. και η Εθνική συμμετοχή σε 12,3 δις. δρχ.

Στόχος της πρωτοβουλίας ήταν τόσο, η κατά το δυνατόν, εξομάλυνση των δυσμενών επιπτώσεων που έχει για την Ελλάδα η εφαρμογή της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, όσο και η συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού στην ύπαιθρο με παρεμβάσεις που εξασφαλίζουν την αειφόρο ανάπτυξή της, δίνουν τη δυνατότητα συμπληρωματικού εισοδήματος και συμβάλλουν στη μείωση της ανεργίας, στη διαφύλαξη των φυσικών πόρων και την προστασία του περιβάλλοντος.

Σε σχετική σύμβαση που υπέγραψε η χώρα μας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ως ενδιαμέσος φορέας ορίστηκε το Υπουργείο Γεωργίας, ήταν δηλαδή το Υπουργείο η υπεύθυνη αρχή για την διαχείριση και την παρακολούθηση της πρωτοβουλίας LEADER II σε επίπεδο χώρας.

Φορείς υλοποίησης της πρωτοβουλίας ήταν οι Ομάδες Τοπικής Δράσης στις οποίες συμμετέχουν κυρίως τοπικοί συλλογικοί φορείς (οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώσεις ή επιχειρήσεις ΟΤΑ, γεωργικοί Συνεταιρισμοί ή ενώσεις τους, άλλοι κοινωνικοί ή επαγγελματικοί φορείς), έχουν τη μορφή ανώνυμης εταιρείας και καταστατικό σκοπό την αγροτική ανάπτυξη, είτε άλλοι Συλλογικοί Φορείς του αγροτικού χώρου, δημόσιοι ή ιδιωτικοί, οι οποίοι αναλαμβάνουν την υλοποίηση θεματικών δράσεων στα πλαίσια της αγροτικής ανάπτυξης.

Τελικοί δικαιούχοι, δηλαδή επενδυτές, της πρωτοβουλίας μπορούν να είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο (ιδιώτες, ΟΤΑ, επιχειρήσεις των ΟΤΑ, Συνεταιρισμοί, Σύλλογοι κλπ.).

Στην πρωτοβουλία LEADER II περιλαμβάνονται τα ακόλουθα τρία σκέλη:

Σκέλος Α' : Απόκτηση ικανοτήτων

Πρόκειται για ένα προκαταρτικό στάδιο με αντικείμενο τη διάγνωση των αναγκών μιας περιοχής, την ενημέρωση, κατάρτιση, και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού για την ενεργό συμμετοχή του στο σχεδιασμό της αναπτυξιακής προσπάθειας και τελικό στόχο τη δημιουργία αναπτυξιακού Φορέα και την κατάρτιση σχεδίου τοπικής αγροτικής ανάπτυξης.

Σκέλος Β' : Καινοτόμα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης

Τα προγράμματα καταρτίζονται από τοπικούς αναπτυξιακούς φορείς (φορείς υλοποίησης) και αφορούν την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου στο σύνολο του με διάφορες δράσεις, οι οποίες πρέπει να έχουν χαρακτηριστικά καινοτομίας, δυνατότητας μεταφοράς τεχνογνωσίας, πολλαπλασιαστικότητας των αποτελεσμάτων, συμπληρωματικότητας με άλλες παρεμβάσεις, δημιουργίας θέσεων

εργασίας, διαφοροποίησης της απασχόλησης και της παραγωγής κλπ. Οι δράσεις αυτές εντάσσονται σε 6 μέτρα, ανάλογα με το είδος τους.

Μέτρο 1: Τεχνική στήριξη

Αφορά κυρίως την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών των φορέων υλοποίησης.

Μέτρο 2: Επαγγελματική κατάρτιση

Οι ενέργειες του μέτρου αυτού συνδέονται με τις δράσεις που περιλαμβάνονται στα υπόλοιπα μέτρα του προγράμματος και πραγματοποιούνται σύμφωνα με τους κανόνες του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Μέτρο 3: Αγροτουρισμός

Στα πλαίσια ενός στρατηγικού σχεδιασμού τοπικής αγροτουριστικής ανάπτυξης σχεδιάζονται από τους φορείς υλοποίησης οι παρεμβάσεις, οι οποίες ενδεικτικά μπορεί να είναι:

- Δημιουργία, εκσυγχρονισμός, επέκταση αγροτουριστικών καταλυμάτων.
- Εναλλακτικές μορφές τουρισμού (τουρισμός για την υγεία και την καλή φυσική κατάσταση τοπικού πληθυσμού και επισκεπτών, ιπποτουρισμός, ορειβατικός τουρισμός, πολιτιστικός, θρησκευτικός, περιπατητικός - περιηγητικός, φυσιολατρικός - οικολογικός - οικότουρισμός, νέες μορφές τουρισμού) - Κατασκηνωτικά κέντρα.
- Κέντρα εστίασης και αναψυχής (παραδοσιακές ταβέρνες, χώροι γευσιγνωσίας, αναψυκτήρια, χώροι αναψυχής).
- Μικρά έργα υποδομής για τουριστική αξιοποίηση κτισμάτων και χώρων.
- Μουσεία (ανταποδοτικά).
- Προβολή, προώθηση, τουριστικά πακέτα, συστήματα κράτησης δωματίων, περιήπτερα τουριστικών πληροφοριών.

Μέτρο 4: Μικρές επιχειρήσεις

Ενδεικτικές δράσεις:

- Νέες μονάδες ή εκσυγχρονισμός μονάδων οικοτεχνίας, χειροτεχνίας και ειδών λαϊκής τέχνης.
- Νέες βιοτεχνίες, μικρές επιχειρήσεις ή εκσυγχρονισμός και επέκταση βιοτεχνιών.
- Αξιοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας (εκτός γεωργίας).
- Προβολή, προώθηση, εκθετήρια, πρατήρια πώλησης, κέντρα και δίκτυα εξυπηρέτησης και στήριξης.
- Μελέτες, έρευνα.

Μέτρο 5: Αξιοποίηση επί τόπου και εμπορία γεωργικής, δασοκομικής παραγωγής και αλιείας

Ενδεικτικές δράσεις:

- Δράσεις τύπου Καν. (ΕΟΚ) 866/90 (κρέας, γάλα & γαλακτοκομικά, αυγά & πουλερικά, μέλι & σηροτροφία, σιτηρά, ελαιούχα, οίνος, οπωροκηπευτικά, άνθη, γεώμηλα, ζωοτροφές).
- Αξιοποίηση φυτικής, κτηνοτροφικής, δασικής και αλιευτικής παραγωγής.
- Βιολογικές καλλιέργειες & προϊόντα από βιολογική γεωργία.
- Αρωματικά φυτά.
- Δημιουργία μονάδων τύπου φάρμας - Οικολογικό αγρόκτημα.
- Παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού.
- Μονάδες παραγωγής και αξιοποίησης τσίπουρου και λοιπών αποσταγμάτων.
- Επενδύσεις παραγωγής ειδών διατροφής (αρτοσκευάσματα, γλυκά, ζυμαρικά κλπ).
- Αξιοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας - Αξιοποίηση γεωθερμίας.
- Αναβάθμιση ζωϊκού κεφαλαίου.
- Αξιοποίηση υποπροϊόντων γεωργικής & κτηνοτροφικής παραγωγής.
- Εκτροφεία.
- Υποδομή στήριξης παραγωγής (εδαφολογικά, φυτοπαθολογικά εργαστήρια). Μονάδες εδαφοβελτιωτικών.
- Νερόμυλοι - Ανεμόμυλοι (παραγωγικοί).
- Δημοτικές αγορές.
- Παραδοσιακά πατητήρια - κελάρια - βαρελάδικα - επισκέψιμα οινοποιεία.
- Πιστοποίηση ποιότητας - σήμανση προϊόντων.
- Εκθετήρια γεωργικών προϊόντων, χώροι πώληση, προβολή, προώθηση, τηλεματικό κέντρο, πωλήσεις με τηλεαγορά, δίκτυα διανομής, κέντρα αγροτικών δραστηριοτήτων.

Μέτρο 6: Διατήρηση και βελτίωση περιβάλλοντος & περιβάλλοντος χώρου

Ενδεικτικές δράσεις:

- Αναπλάσεις, αξιοποιήσεις και ανάδειξη τοπίων, οικισμών και παραδοσιακών κτιρίων.
- Σήμανση αξιοθέατων μνημείων, μονοπατιών, χαρτογραφήσεις - Διαδρομές πρόσβασης - γεφύρια.
- Αξιοποίηση μύλων (επισκέψιμων).
- Δημιουργία, βελτίωση καταφυγίων.
- Πολιτιστικά κέντρα, αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, κέντρα διατήρησης πολιτιστικής κληρονομιάς - Μουσεία (μη ανταποδοτικά).
- Αξιοποίηση μοναστηριών και εκκλησιών.
- Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης τοπικής κληρονομιάς.
- Εκθεσιακοί χώροι - χώροι εξυπηρέτησης επισκεπτών.
- Συστήματα προστασία περιβάλλοντος (απομάκρυνση, ανακύκλωση απορριμμάτων κ.λ.π.)
- Ευαισθητοποίηση πληθυσμού - προβολή.

Σκέλος Γ' : Διακρατική συνεργασία

Αφορά σχέδια που υλοποιούνται από κοινού μεταξύ των φορέων υλοποίησης δύο ή περισσότερων κρατών - μελών της Ευρωπαϊκή Ένωσης.

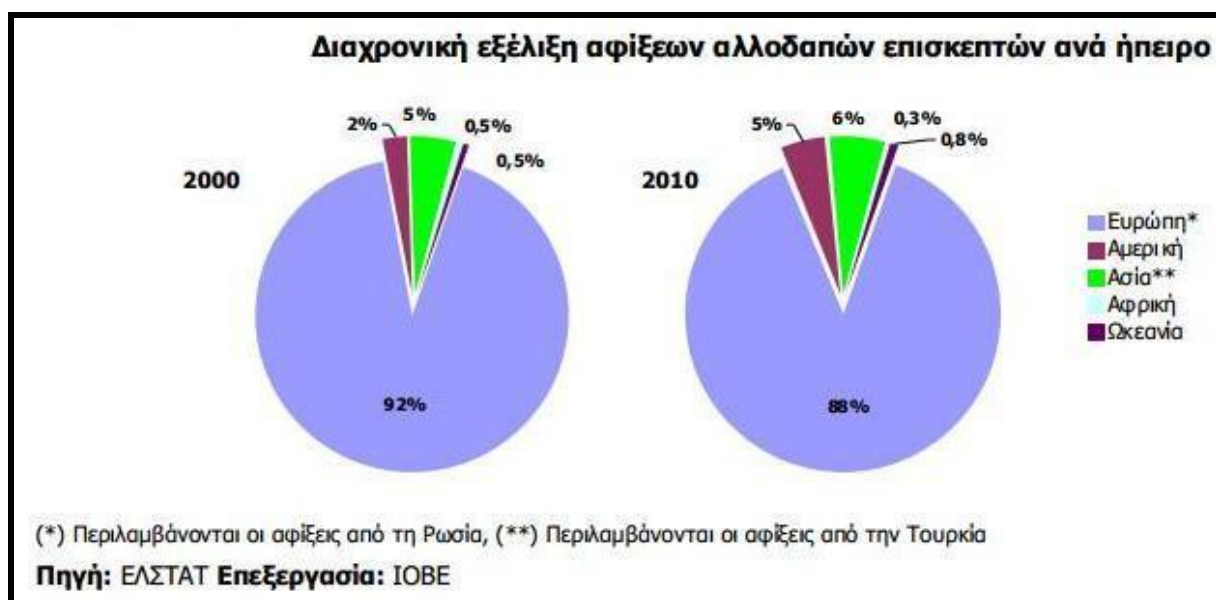
Το ποσοστό ενίσχυσης για το Σκέλος Γ' "Διακρατική Συνεργασία" είναι 71%.

Το υπόλοιπο ποσοστό αποτελεί την ίδια συμμετοχή των τελικών δικαιούχων (επενδυτών).

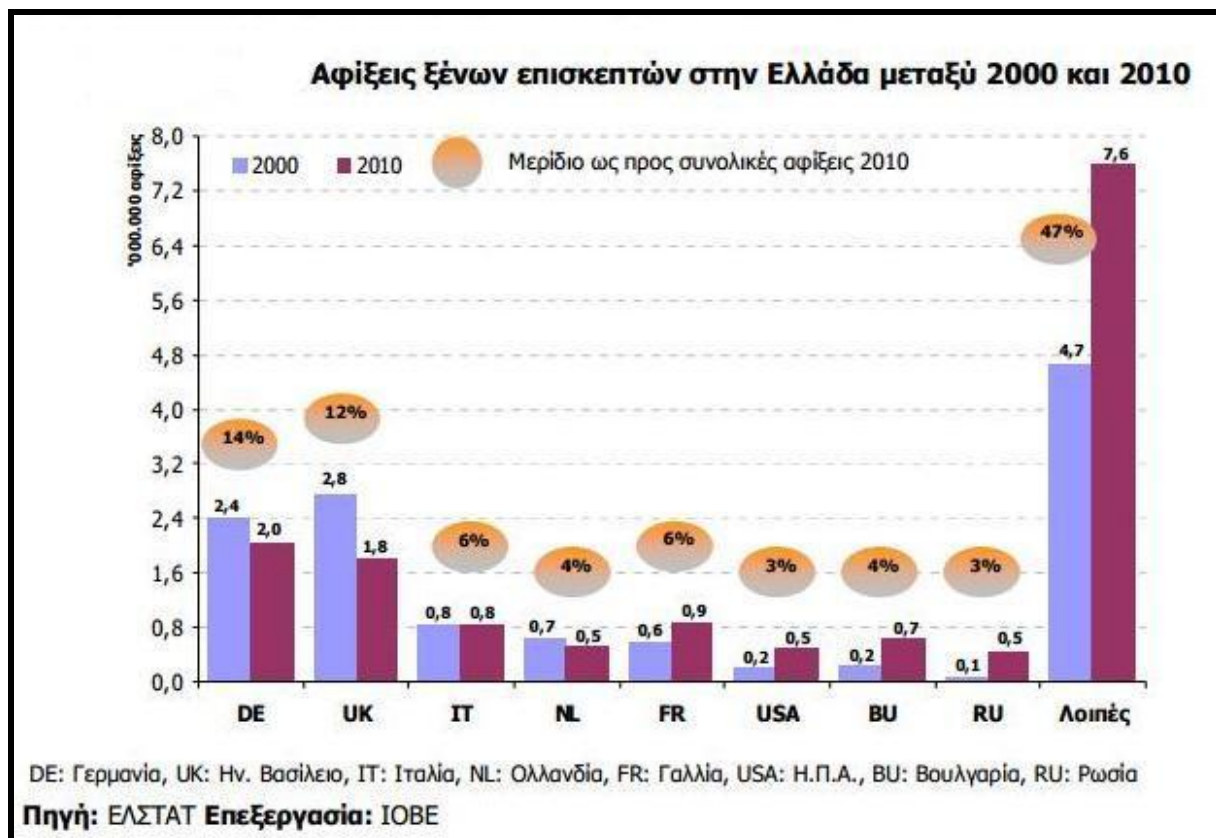
2.4 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Η πολιτιστική κληρονομιά, η μεγάλη ακτογραμμή και το φυσικό κάλλος προσδίδουν στην Ελλάδα σημαντικά συγκριτικά φυσικά πλεονεκτήματα, με αποτέλεσμα να συγκαταλέγεται μεταξύ των κυριότερων τουριστικών προορισμών παγκοσμίως. Βασικό χαρακτηριστικό του ελληνικού τουριστικού προϊόντος αποτελεί ο γεωγραφικός προσδιορισμός της ζήτησης από το εξωτερικό, καθώς στο σύνολό της σχεδόν προέρχεται από την Ευρωπαϊκή ήπειρο, με την αναλογία μάλιστα να μην εμφανίζει μεταβολή την τελευταία δεκαετία (εικόνα 1).

Το 2010 οι αφίξεις από τις ευρωπαϊκές χώρες ανήλθαν σε 13,3 εκατ., εκ των οποίων το 68% προήλθε από χώρες της ΕΕ-27, ενώ το 40% αφορούσε επισκέπτες από χώρες-μέλη της Ευρωζώνης.

Εικόνα 1. Διαχρονική εξέλιξη αφίξεων 2000-2010

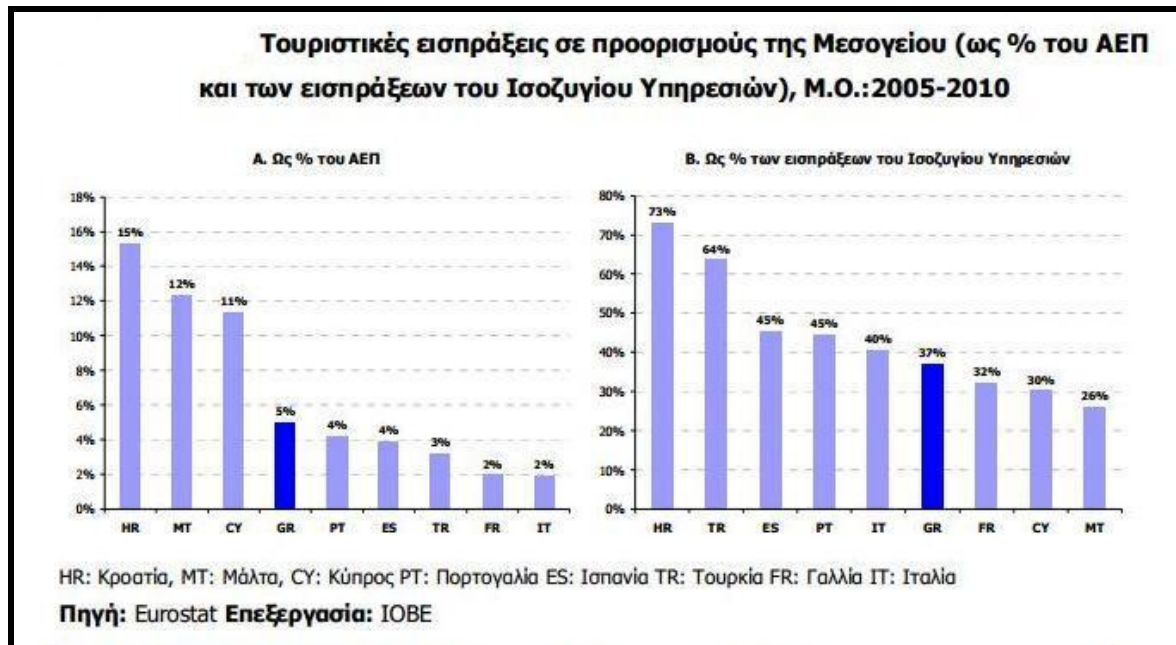

Εικόνα 2. Αφίξεις επισκεπτών στην Ελλάδα.

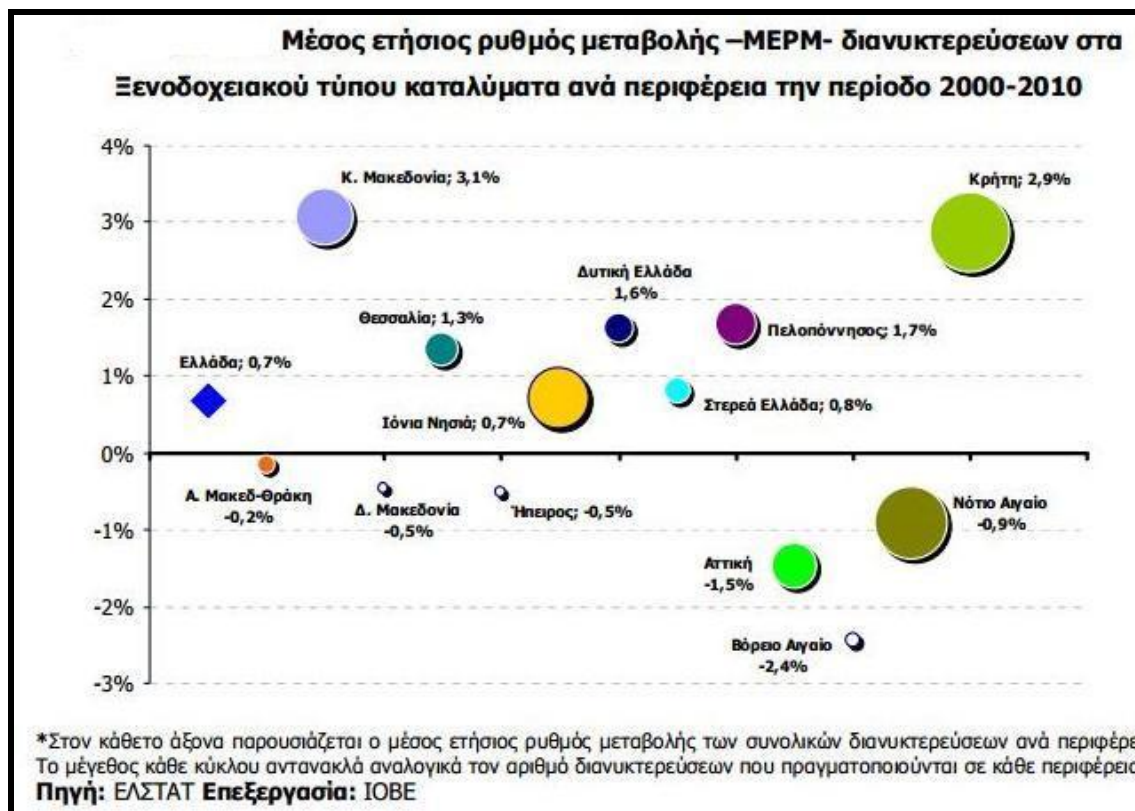
Σε επίπεδο χωρών, η Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο αποτελούν διαχρονικά τις παραδοσιακές αγορές από τις οποίες προέρχεται ο μεγαλύτερος αριθμός ξένων επισκεπτών, αν και το μερίδιό τους βαίνει μειούμενο τα τελευταία χρόνια. Είναι ενδεικτικό ότι το 2010 το ποσοστό από τις χώρες αυτές διαμορφώθηκε στο 14% και 12% των συνολικών αφίξεων, όταν το 2000 κυμαίνονταν στο 19% και 22% αντίστοιχα. Την τελευταία δεκαετία ωστόσο, αναδείχθηκαν νέες χώρες-αγορές από τις οποίες η Ελλάδα προσελκύει σημαντικό αριθμό επισκεπτών. Οι χώρες αυτές είναι κυρίως η Ρωσία και οι γειτονικές Βαλκανικές με τις αφίξεις να αντισταθμίζουν εν μέρει την κάμψη από άλλες χώρες (Διάγραμμα 2.2). Ιδιαίτερα οι αφίξεις από την Ρωσία εμφανίζουν σημαντική αύξηση τα τελευταία χρόνια (μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης 20% την περίοδο 2005-2010), συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην ενίσχυση των τουριστικών εισπράξεων, καθώς η μέση δαπάνη των επισκεπτών από τη χώρα αυτή κυμαίνεται σε διπλάσιο σχεδόν επίπεδο από τον αντίστοιχο μέσο όρο στο σύνολο των ξένων επισκεπτών (1.099 ευρώ έναντι 640 ευρώ μέση δαπάνη ανά ταξίδι το 2010).

Αντίθετα, μικρός είναι ο αριθμός των επισκεπτών από χώρες όπως η Ιαπωνία και η Κίνα, γεγονός που υποδεικνύει την ύπαρξη και άλλων αγορών από τις οποίες η Ελλάδα θα μπορούσε να επωφεληθεί από την προσέλκυση σημαντικού αριθμού επισκεπτών.

Η συνεισφορά του τουρισμού στην ελληνική οικονομία αποτυπώνεται στις τουριστικές εισπράξεις (τη δαπάνη δηλαδή των ξένων επισκεπτών κατά την επίσκεψή τους στην Ελλάδα) η οποία αποτελεί το 5% (μέσος όρος πενταετίας 2005-2010) του ΑΕΠ, αναλογία που είναι υψηλότερη συγκριτικά με άλλες τουριστικά αναπτυγμένες χώρες της Μεσογείου, όπως η Ισπανία και η Τουρκία.

Εικόνα 3. Τουριστικά έσοδα Χωρών της Μεσογείου.

Εικόνα 4. Ρυθμός μεταβολής διανυκτερεύσεων ανά Περιφέρεια.

2.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ

Στην Ελλάδα προ κρίσης παρατηρούμε ότι μέχρι και το 2000 είχαμε κερδίσει το στοίχημα του Τουρισμού. Οι δείκτες – τα έσοδα μας έδειξαν ότι ο τουρισμός στήριζε την Χώρα και πάρα πολλές μικρές τοπικές κοινωνίες.

Από το 2000 μέχρι το 2007 παρατηρούμε μια σταθερότητα και μια μικρή καμπή στον τομέα του τουρισμού κυρίως από την απραξία των προσφερόντων των τουριστικών πακέτων. Η ταυτόχρονη άνοδο της Τουρκίας στο τομέα του τουρισμού αλλά και άλλων γειτονικών τουριστικών προορισμών έδειξαν τα πρώτα συμπτώματα – προβλήματα του Ελληνικού τουρισμού.

Από το 2007 και μετά που ξεκινάει η κρίση διεθνώς, παρατηρούμε ότι η Χώρα μας αναζητάει επανειλημμένως να ξαναβρεί τον ρόλο της στον Διεθνή Τουρισμό. Χώρες όπως το Ντουμπάι – η Τουρκία – τα νησιά του Αντλαντικού και του Ειρηνικού Ωκεανού δείχνουν ότι μπορούν και θέλουν να πρωταγωνιστήσουν στον Διεθνή Τουρισμό, για αυτό προχωρούν σε μεγάλες επενδύσεις και έργα υποδομής με σκοπό να προσελκύσουν διάφορες κατηγορίες τουριστών. Η Χώρας από την άλλη δεν προχωράει έργα ζωτικής ανάπτυξης όπως :

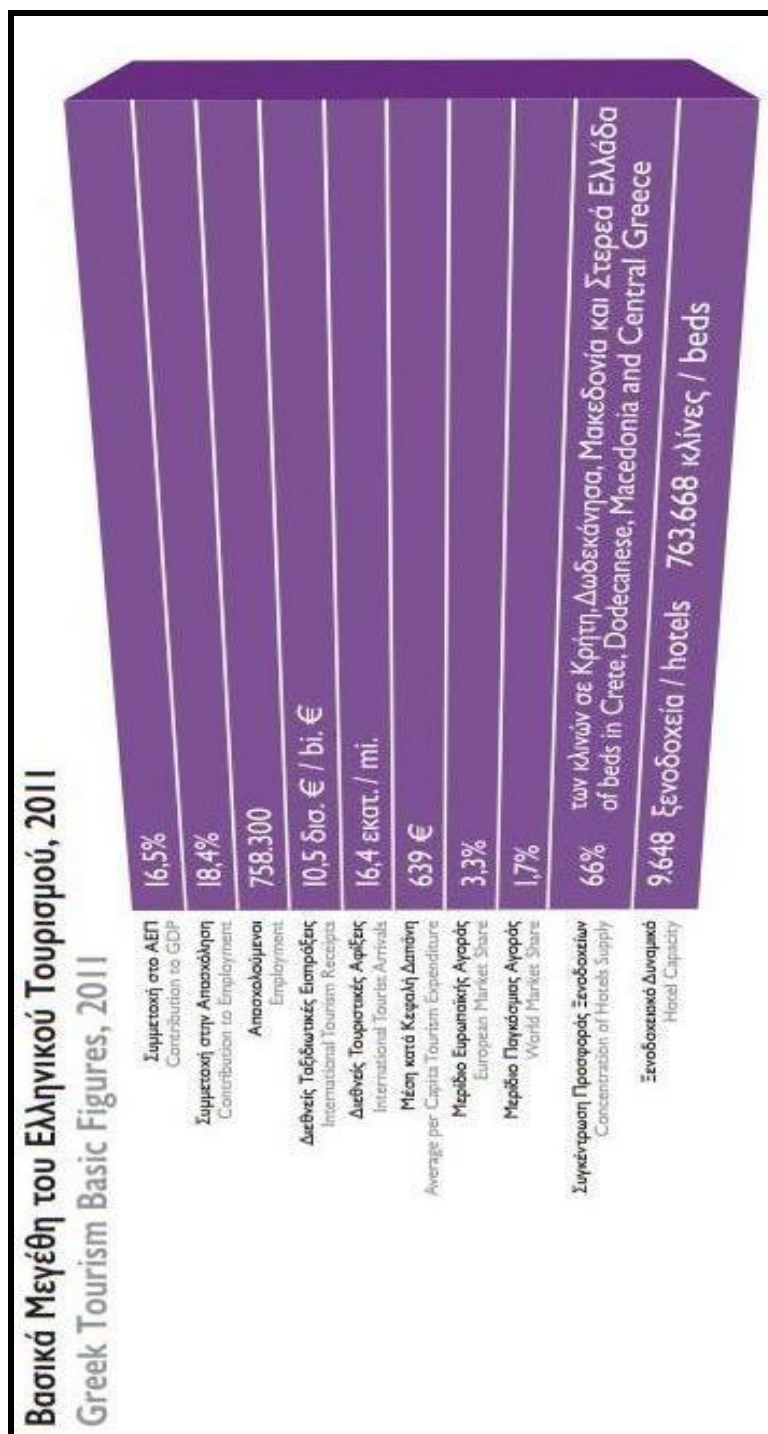
1. **Σύγχρονο εθνικό δίκτυο**, όπου οι επισκέπτες θα μπορούν να έλθουν οδικώς κατά την διάρκεια όλου του χρόνου και να μπορούν να ταξιδέψουν σε όλο το μήκος και πλάτος της χώρας.
2. **Σιδηροδρομικό δίκτυο**, σε όλες τις αναπτυγμένες χώρες της Ευρώπης παρατηρούμε την σπουδαιότητα των σιδηροδρομικών γραμμών τόσο στον επιβατικό όσο και στον εμπορικό τομέα. Το μετρό της Αττικής είναι μεν εξυπηρετικό αλλά καλύπτει αυστηρά ως και τις μέρες μας των περιοχή των Αθηνών, με αποτέλεσμα οι υπόλοιπες Πόλεις αλλά και η σύνδεση αυτών να γίνεται με απαρχαιωμένα βαγόνια και συρμούς.
3. **Χωροταξικός σχεδιασμός**, η έλλειψη χωροταξικού σχεδιασμού, η αδιαφάνεια στις Πολεοδομικές Υπηρεσίες, η αυθαίρετη δόμηση συνεισέφεραν στα μέγιστα για την μη σωστή ανάπτυξη του Ελληνικού τουρισμού.
4. **Ξενοδοχεία - Ενοικιαζόμενα δωμάτια**, αποτελούν την ραχοκοκαλιά του Ελληνικού τουρισμού διότι τροφοδοτούν άμεσα την τοπική οικονομία. Στην πλειοψηφία αυτών έχει παρατηρηθεί κακοδιαχείριση και στασιμότητα.

Σήμερα που ακούμε συνέχεια για την «Ανάπτυξη» της χώρας πρέπει να κατανοήσουμε ότι πρέπει να στηρίξουμε τον τουρισμό στην χώρα μας διότι είναι ένας μοχλός όπου θα φέρει έσοδα στις τοπικές οικονομίες και θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑ ΚΡΙΣΗΣ

3.1 ΓΡΑΦΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Για τα έτη 2011-2012-2013 σας παρουσιάζω τα παρακάτω αποτελέσματα.

Εικόνα 5. Βασικά μεγέθη Ελληνικού τουρισμού 2011

02

Διεθνείς Τουριστικές Αφίξεις, Διεθνείς Ταξιδιωτικές Εισπράξεις και Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη, 2011 International Tourist Arrivals, International Tourism Receipts and Average per Capita Tourism Expenditure, 2011

	Σύνολο Total	Μεταβολές Change	2011 2010
Διεθνείς Τουριστικές Αφίξεις International Tourist Arrivals	16.427.247	9,5%	
Διεθνείς Ταξιδιωτικές Εισπράξεις International Tourism Receipts	10.504,7 εκπ. € / ml. €	9,3%	
Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη Average per Capita Tourism Expenditure	639 €	-0,2%	

Πηγή: ΣΕΤΕ, επεξεργασία στοιχείων Τράπεζας της Ελλάδος
Source: SETE, based on data provided by the Bank of Greece

Εικόνα 6. Διεθνείς τουριστικές Αφίξεις

Ελλάδα & Ανταγωνιστές - Θέση στην Παγκόσμια Κατάταξη, 2011

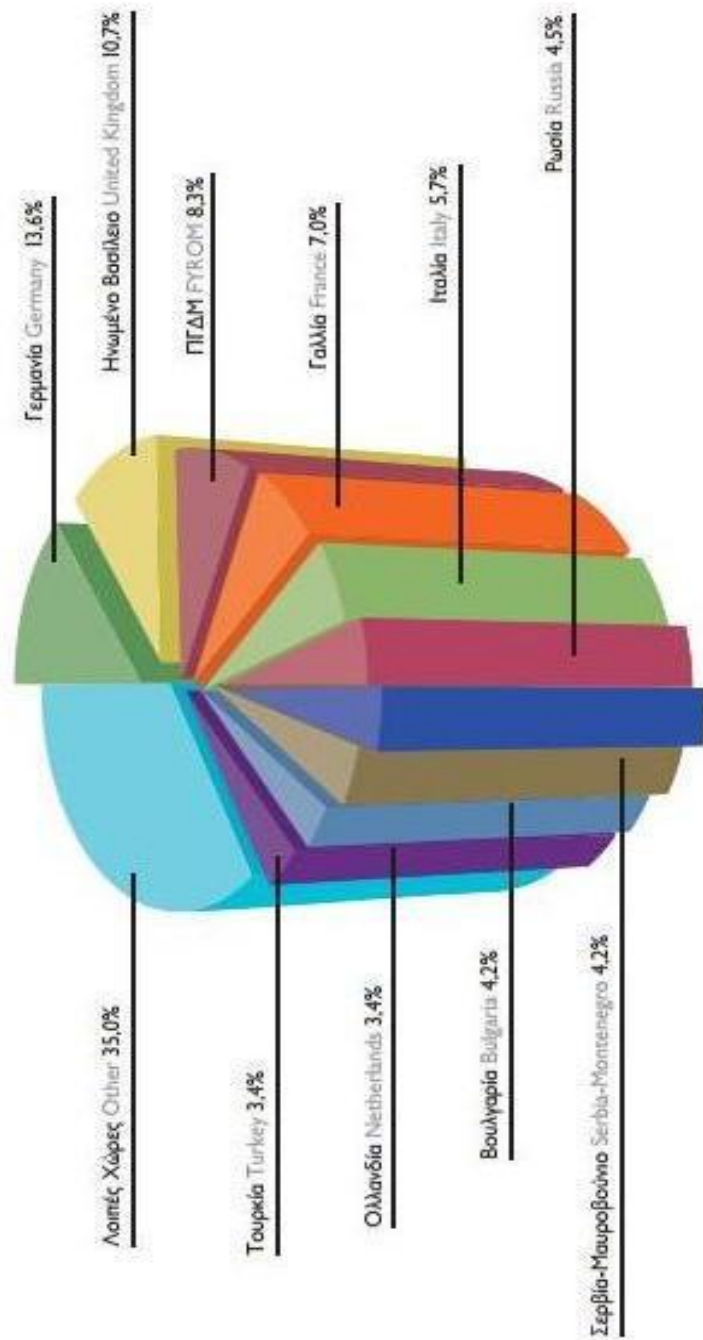
Greece & Competitors - Position in the World Ranking, 2011

Θέση στις Αφίξεις Rank in Arrivals		Θέση στις Εισπράξεις Rank in Receipts		Θέση στην Ανταγωνιστικότητα Rank in Competitiveness	
Ισπανία Spain	4	Ισπανία Spain	2	Ισπανία Spain	8
Τουρκία Turkey	6	Τουρκία Turkey	12	Κύπρος Cyprus	24
Ελλάδα Greece	17	Ελλάδα Greece	19	Ελλάδα Greece	29
Κροατία Croatia	24	Αιγύπτος Egypt	31	Κροατία Croatia	34
Αιγύπτος Egypt	26	Κροατία Croatia	33	Τουρκία Turkey	50
Κύπρος Cyprus	>50	Κύπρος Cyprus	>50	Αιγύπτος Egypt	75

Πηγή: ΣΕΤΕ, επεξεργασία στοιχείων Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού και Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ
Source: SETE, based on data provided by the UNWTO and the World Economic Forum

Εικόνα 7. Θέση Ελλάδος

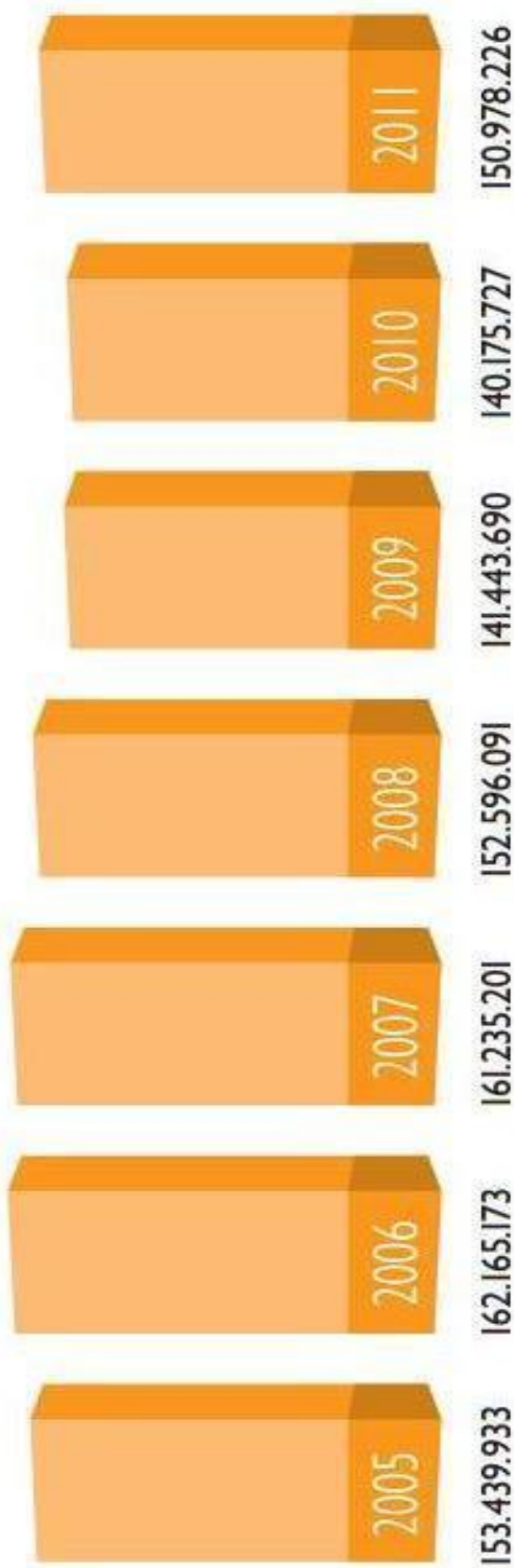
Οι 10 Κυριότερες Αγορές Προέλευσης Βάσει Μεριδίου στις Διεθνείς Τουριστικές Αφίξεις, 2011 Top 10 Origin Markets by Market Share in International Tourist Arrivals, 2011

Εικόνα 8. Οι 10 κυριότερες αγορές προέλευσης

Διανυκτερεύσεις Μη Κατοίκων στην Ελλάδα, 2005-2011 Non-Residents' Overnight Stays in Greece, 2005-2011

Σύνολο Διανυκτερεύσεων
Total of Overnight Stays

Πηγή: ΣΕΤΕ, επεξεργασία στοιχείων Τράπεζας της Ελλάδος
Source: SETE, based on data provided by the Bank of Greece

Εικόνα 9. Συγκριτικός πίνακας ετών 2005-2011 για τις διανυκτερεύσεις

Βασικά Μεγέθη του Ελληνικού Τουρισμού, 2012 Greek Tourism Basic Figures, 2012

Συμμετοχή στο ΑΕΠ Contribution to GDP	16,4%
Συμμετοχή στην Απασχόληση Contribution to Employment	18,3%
Απασχολούμενοι Employment	688.800
Διεθνείς Ταξιδιωτικές Εισπράξεις International Tourism Receipts	10,0 δισ. € / bi. €
Διεθνείς Τουριστικές Αφίξεις International Tourist Arrivals	15,5 εκατ. / mi.
Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη Average per Capita Tourism Expenditure	646 €
Μερίδιο Ευρωπαϊκής Αγοράς European Market Share	2,9%
Μερίδιο Παγκόσμιου Αγοράς World Market Share	1,5%
Συγκέντρωση Προσφοράς Ξενοδοχείων Concentration of Hotels Supply	66% των κλινών σε Κρήτη, Δωδεκάνησα, Μακεδονία και Στερεά Ελλάδα of beds in Crete, Dodecanese, Macedonia and Central Greece
Ξενοδοχειακό Δυναμικό Hotel Capacity	9.670 Ξενοδοχεία / hotels 771.271 κλίνες / beds

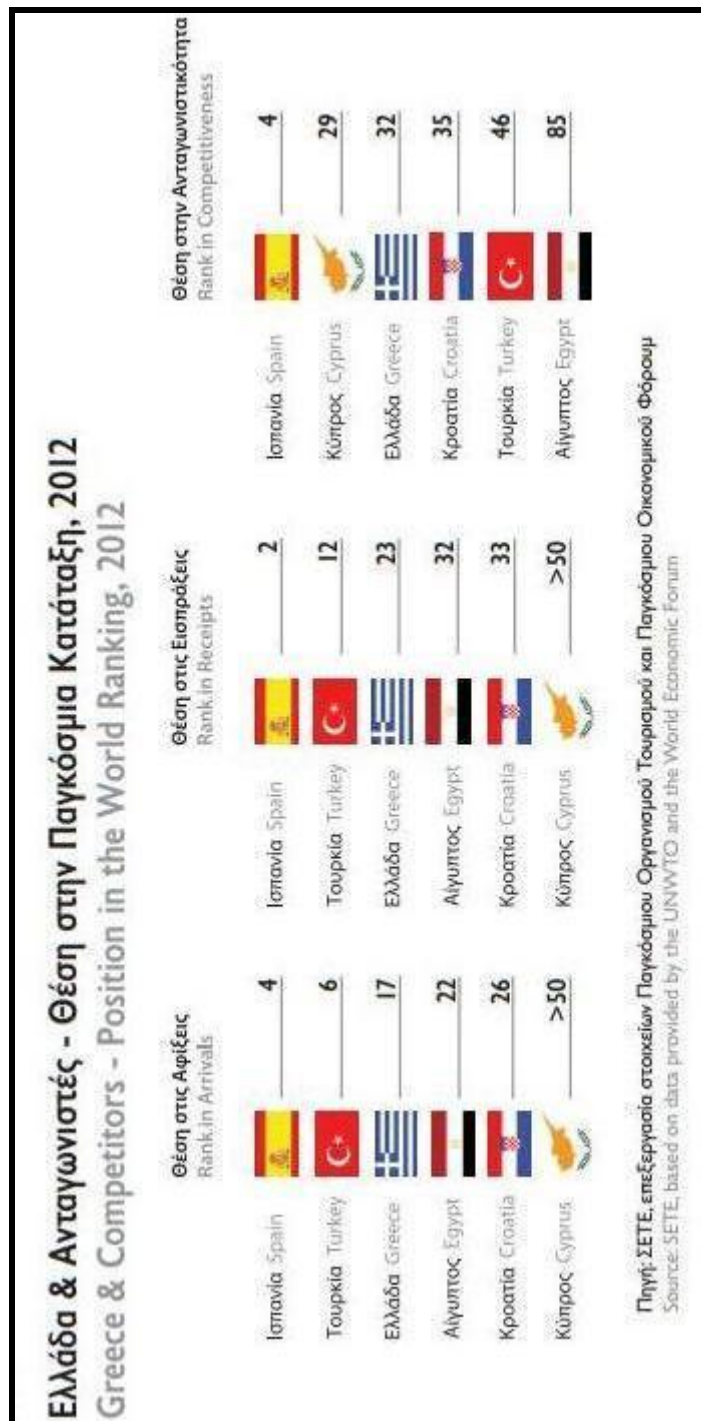
Εικόνα 10. Βασικά μεγέθη 2012

Διεθνείς Τουριστικές Αφίξεις, Διεθνείς Ταξιδιωτικές Εισπράξεις και Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη, 2012
International Tourist Arrivals, International Tourism Receipts and Average
per Capita Tourism Expenditure, 2012

	Σύνολο Total	Μεταβολή Change	2012 2011
Διεθνείς Τουριστικές Αφίξεις International Tourist Arrivals	15.517.622	-5,5%	
Διεθνείς Ταξιδιωτικές Εισπράξεις International Tourism Receipts	10.024,9 εκστ. € / μιλ. €	-4,6%	
Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη Average per Capita Tourism Expenditure	646 €	1,0%	

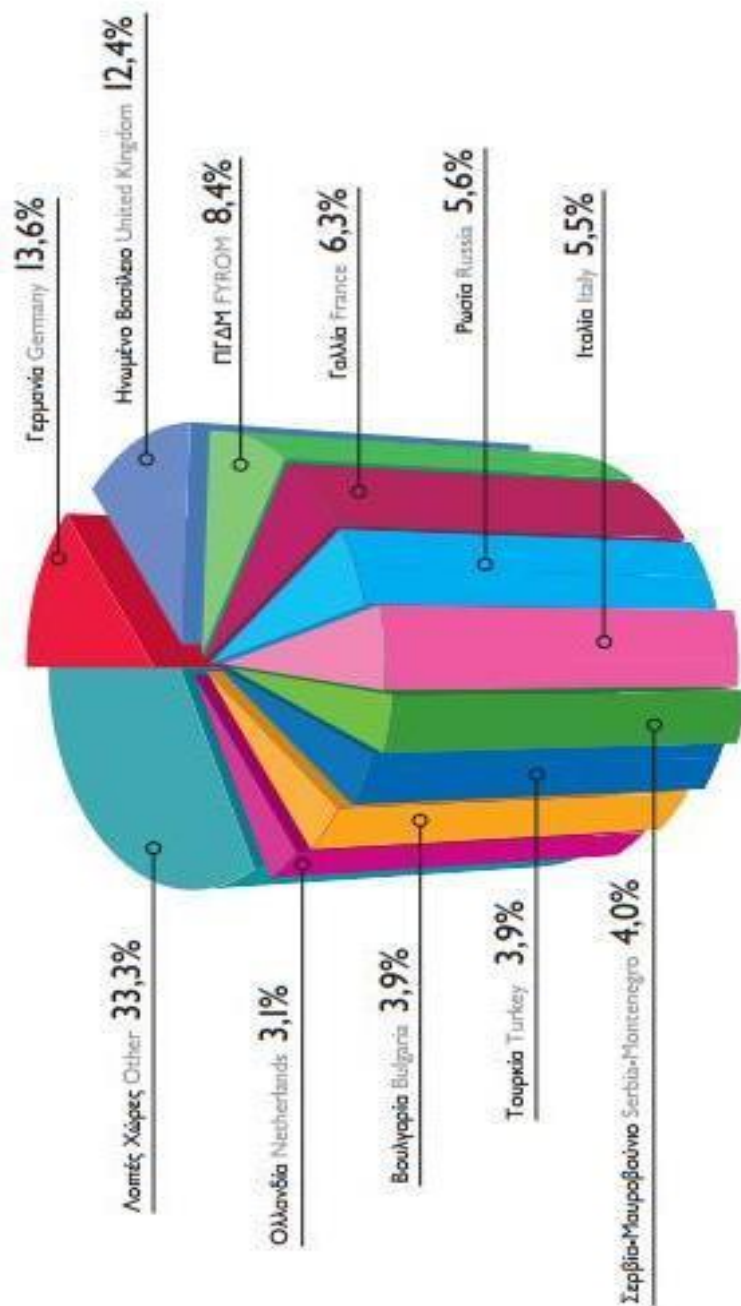
Πηγή: ΣΕΤΕ, επεξεργασία στοιχείων Τράπεζας της Ελλάδος
 Source: SETE, based on data provided by the Bank of Greece

Εικόνα 11. Διεθνής αφίξεις 2012

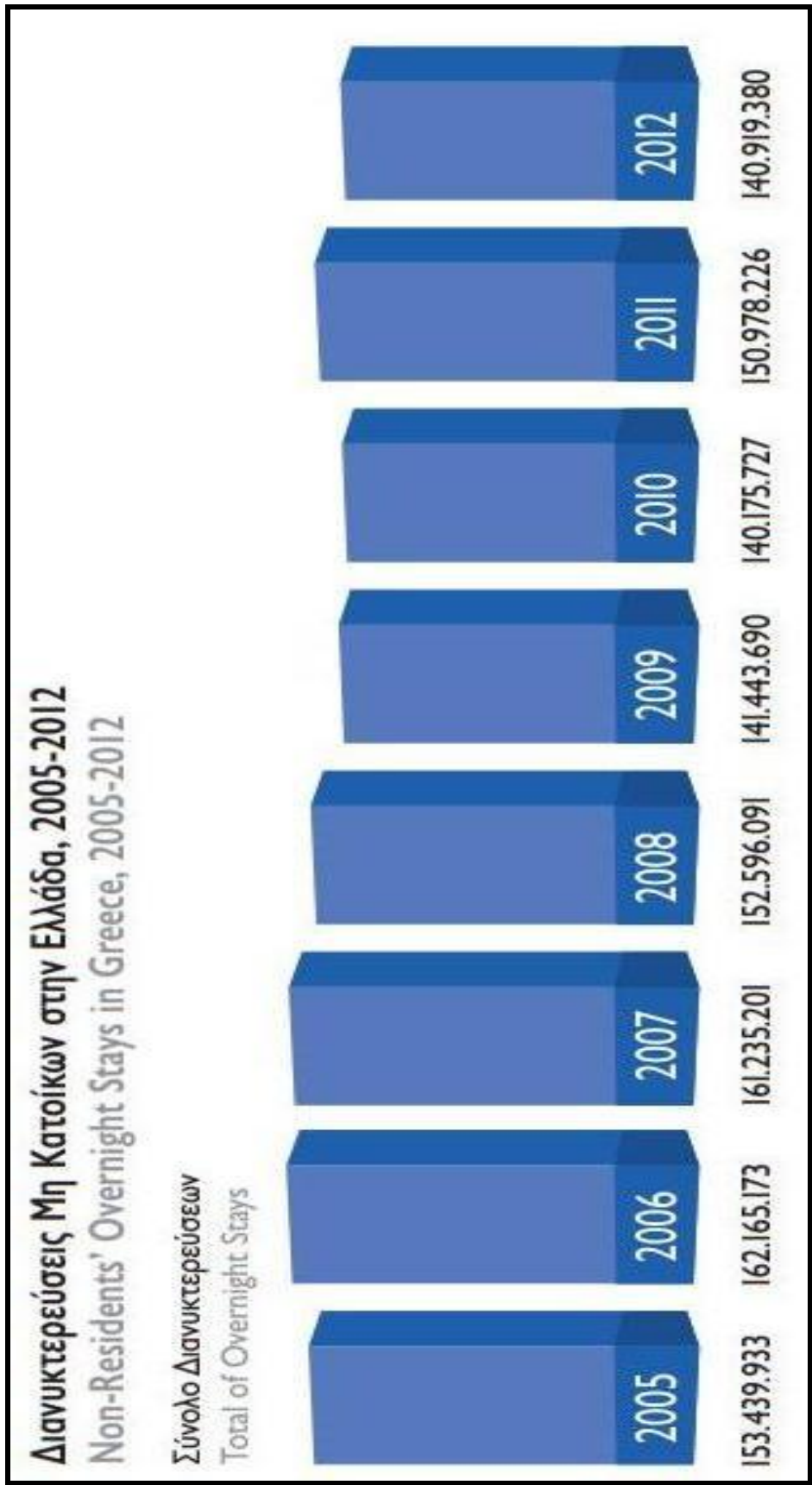

Εικόνα 12. Θέση της χώρας 2012

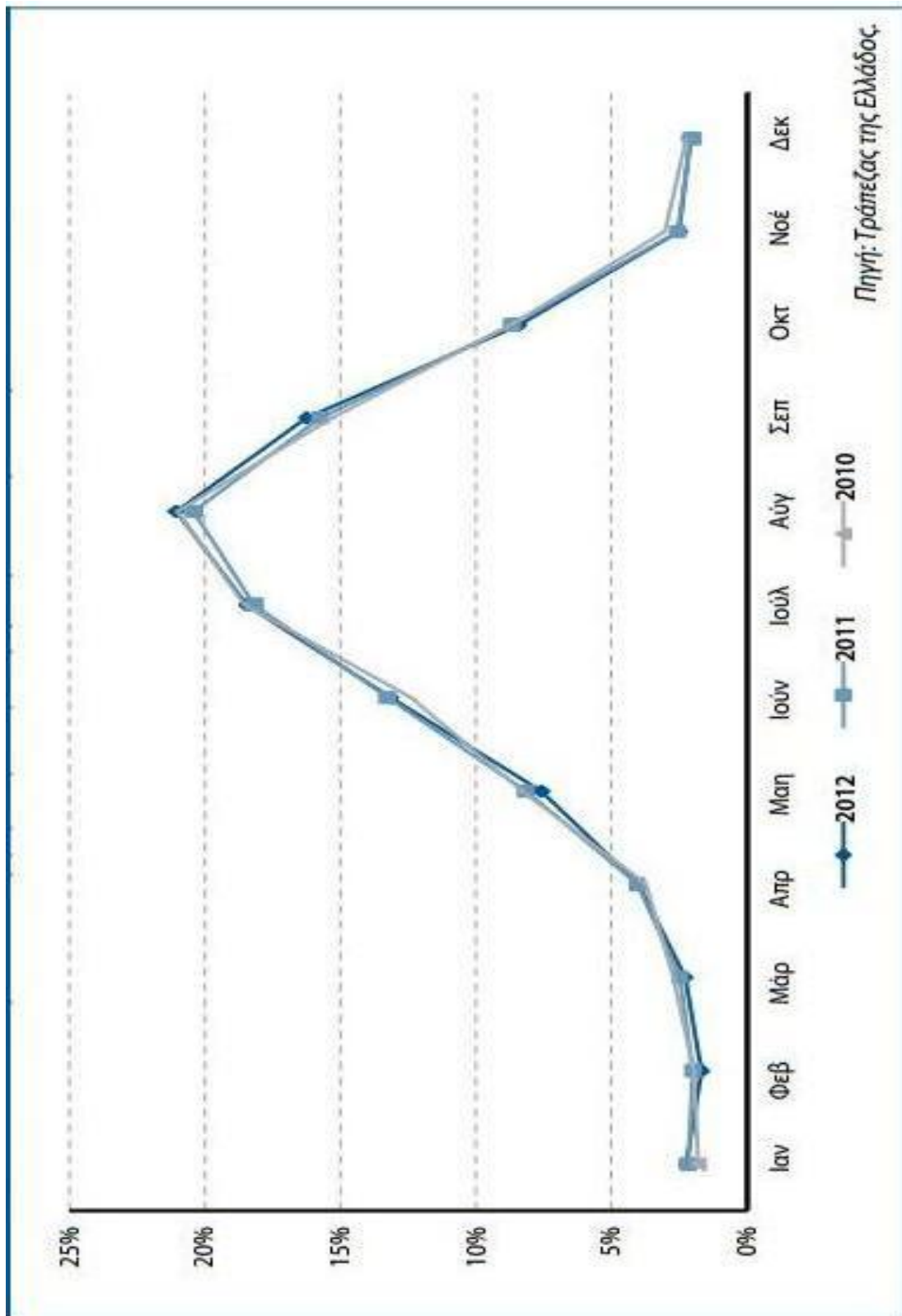
Οι 10 Κυριότερες Αγορές Προέλευσης Βάσει Μεριδίου στις Διεθνείς Τουριστικές Αφίξεις, 2012 Top 10 Origin Markets by Market Share in International Tourist Arrivals, 2012

Εικόνα 13. Οι 10 κυριότερες αγορές προέλευσης

Εικόνα 14. Διανυκτερεύσεις 2005-2012

Εικόνα 15. Μηνιαία κατανομή τουριστικής κίνησης.

3.2 ΣΤΟΙΧΕΙΑ – ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ 2013

2013		Αθήνα Athens
Ιανουάριος	January	111.861
Φεβρουάριος	February	90.196
Μάρτιος	March	122.577
Απρίλιος	April	174.527
Μάιος	May	254.554
Ιούνιος	June	314.171
Ιούλιος	July	372.980
Αύγουστος*	August*	380.500
Σύνολο	Total	1.821.366

2012		Αθήνα Athens
Ιανουάριος	January	127.951
Φεβρουάριος	February	96.416
Μάρτιος	March	132.802
Απρίλιος	April	208.847
Μάιος	May	228.897
Ιούνιος	June	284.701
Ιούλιος	July	365.485
Αύγουστος	August	377.979
Σύνολο	Total	1.823.078

Δ2013/2012		Αθήνα Athens
Ιανουάριος	January	-12,58%
Φεβρουάριος	February	-6,45%
Μάρτιος	March	-7,70%
Απρίλιος	April	-16,43%
Μάιος	May	11,21%
Ιούνιος	June	10,35%
Ιούλιος	July	2,05%
Αύγουστος	August	0,67%
Σύνολο	Total	-0,09%

Εικόνα 16. Τουριστικές αφίξεις (Αθήνα)

Ρόδος	Κως	Κέρκυρα	Ηράκλειο
Rhodes	Kos	Corfu	Herakleion
474	0	11	846
165	3	6	225
3.806	1.764	1.989	8.399
49.134	19.487	25.714	76.807
215.705	112.972	109.040	308.605
323.436	169.021	169.194	423.610
377.425	205.403	220.948	522.397
388.820	203.308	213.145	532.746
1.358.965	711.958	740.047	1.873.635

Ρόδος	Κως	Κέρκυρα	Ηράκλειο
Rhodes	Kos	Corfu	Herakleion
1.079	0	1	1.717
718	0	17	1.390
3.380	1.646	2.628	5.558
62.892	17.227	16.697	89.161
197.454	92.746	90.982	242.229
271.764	144.791	156.001	350.212
346.467	184.104	204.319	455.478
344.283	185.530	190.325	463.401
1.228.037	626.044	660.970	1.609.146

Ρόδος	Κως	Κέρκυρα	Ηράκλειο
Rhodes	Kos	Corfu	Herakleion
-56,07%	-	1000,00%	-50,73%
-77,02%	-	-64,71%	-83,81%
12,60%	7,17%	-24,32%	51,12%
-21,88%	13,12%	54,00%	-13,86%
9,24%	21,81%	19,85%	27,40%
19,01%	16,73%	8,46%	20,96%
8,94%	11,57%	8,14%	14,69%
12,94%	9,58%	11,99%	14,96%
10,66%	13,72%	11,96%	16,44%

Εικόνα 17. Τουριστικές αφίξεις (Ρόδος-Κως-Κέρκυρα-Ηράκλειο)

Χανιά	Ζάκυνθος	Κεφαλονιά	Σάμος
Chania	Zakynthos	Kefalonia	Samos
984	0	0	0
935	0	0	0
4.422	156	312	0
38.300	3.538	4.406	873
114.566	54.894	24.612	12.093
151.856	94.611	38.482	19.770
176.261	118.853	45.284	25.810
160.873	122.048	45.112	24.412
648.197	394.100	158.208	82.958

Χανιά	Ζάκυνθος	Κεφαλονιά	Σάμος
Chania	Zakynthos	Kefalonia	Samos
0	0	0	0
1	0	0	0
3.272	231	0	0
33.549	2.629	1.908	616
89.458	41.124	20.740	13.467
129.103	83.951	32.685	20.094
149.878	105.068	40.775	26.652
137.495	104.449	37.686	25.312
542.756	337.452	133.794	86.141

Χανιά	Ζάκυνθος	Κεφαλονιά	Σάμος
Chania	Zakynthos	Kefalonia	Samos
-	-	-	-
93400,00%	-	-	-
35,15%	-32,47%	-	-
14,16%	34,58%	130,92%	41,72%
28,07%	33,48%	18,67%	-10,20%
17,62%	12,70%	17,74%	-1,61%
17,60%	13,12%	11,06%	-3,16%
17,00%	16,85%	19,70%	-3,56%
19,43%	16,79%	18,25%	-3,70%

Εικόνα 18. Τουριστικές αφίξεις (Χανιά-Ζάκυνθος-Κεφαλονιά-Σάμος)

Μύκονος	Σαντορίνη	Καβάλα	Αραξός	Καλαμάτα
Mykonos	Santorini	Kavala	Araxos	Kalamata
0	0	0	0	0
0	2	0	0	2
0	0	592	80	880
1.133	1.636	1.188	2.614	1.928
14.039	25.167	8.268	5.444	5.333
26.749	43.377	13.921	14.083	10.645
50.001	61.327	17.245	15.129	12.361
56.269	64.744	16.430	17.201	11.673
148.191	196.253	57.644	54.551	42.822

Μύκονος	Σαντορίνη	Καβάλα	Αραξός	Καλαμάτα
Mykonos	Santorini	Kavala	Araxos	Kalamata
0	0	0	0	0
0	0	0	0	0
0	5	145	161	53
257	1.093	1.719	4.177	231
6.463	20.734	8.165	5.205	3.905
18.438	33.196	12.024	11.412	9.043
43.415	54.623	18.127	14.201	8.473
50.214	54.663	15.720	14.494	7.954
118.787	164.314	55.900	49.650	29.659

Μύκονος	Σαντορίνη	Καβάλα	Αραξός	Καλαμάτα
Mykonos	Santorini	Kavala	Araxos	Kalamata
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-100,00%	308,28%	-50,31%	1560,38%
340,86%	49,68%	-30,89%	-37,42%	734,63%
117,22%	21,38%	1,26%	4,59%	36,57%
45,08%	30,67%	15,78%	23,41%	17,72%
15,17%	12,27%	-4,87%	6,53%	45,89%
12,06%	18,44%	4,52%	18,68%	46,76%
24,75%	19,44%	3,12%	9,87%	44,38%

Εικόνα 19. Τουριστικές αφίξεις (Μύκονος-Σαντορίνη-Καβάλα-Αραξός-Καλαμάτα)

Σύνολο
Total
166.780
140.107
215.208
487.304
1.401.313
1.991.399
2.425.972
2.430.773
9.258.856

Σύνολο
Total
191.411
149.824
215.276
537.324
1.180.558
1.724.756
2.223.560
2.199.936
8.422.645

Σύνολο
Total
-12,87%
-6,49%
-0,03%
-9,31%
18,70%
15,46%
9,10%
10,49%
9,93%

Εικόνα 20. Συνολικές αφίξεις ΙΑΝ-ΑΥΓ 2013

3.3 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΙΔΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Α)Αγροτουρισμός

Σε καιρούς όπου υπάρχει μεγάλη αύξηση στους ρυθμούς της αστικοποίησης και της γεωργικής διαπείκησης, οι αγροτικές περιοχές χάνουν συνεχώς μόνιμους κατοίκους, αλλά κερδίζουν επισκέπτες. Οι κάτοικοι των πόλεων επιθυμούν να επισκεφτούν την εξοχή για διάφορους λόγους όπως η επανασύνδεση με τις ξεχασμένες ρίζες τους, ή για να μπορέσουν τα παιδιά τους να έρθουν κοντά στη φύση και να μάθουν για τα ζώα και τον αγροτικό τρόπο ζωής, δημιουργώντας έτσι μια ζήτηση για αγροτουριστική επιχειρηματικότητα. Η χώρα μας διαθέτει πληθώρα τέτοιων τοποθεσιών, με σωστή ανασυγκρότηση και σχεδιασμό μπορεί η αντιστροφή της αστικοποίησης να γίνει επιτυχώς πραγματικότητα με μεγάλα οικονομικά οφέλη.

Έχουν χρησιμοποιηθεί πολλοί όροι για τη μεταφορά της ιδέας του αγροτουρισμού. Τέτοιοι όροι είναι: αγροτικός τουρισμός, αγροτουρισμός, τουρισμός σε φάρμα, διακοπές σε φάρμα, οίνο-τουρισμός και αγροψυχαγωγία. Γενικά αυτοί οι ορισμοί αναφέρονται σε μικρής κλίμακας αγροτικές επιχειρήσεις και κοινοτικά δρώμενα, που προβάλλουν τις δραστηριότητες και την παράγωγη των αγροτικών οικογενειών, καθώς και την κληρονομιά των αγροτικών περιοχών στους ταξιδιώτες.

Ο αγροτουρισμός λοιπόν ορίζεται, ως τουριστικές δραστηριότητες που διεκπεραιώνονται σε μη αστικές περιοχές, από άτομα που εργάζονται στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα παραγωγής. Στην Ελλάδα ο όρος 'αγροτουρισμός' συνήθως χρησιμοποιείται για τον τουρισμό σε φάρμες, αλλά επεκτείνεται και σχεδόν σε όλες της δραστηριότητες στην εξοχή όταν χρειάζεται. Έτσι, ο πράσινος τουρισμός, ο γαστρονομικός τουρισμός, η ιππασία, το κυνήγι, κ.α. μπορούν να θεωρηθούν ως υποκατηγορίες του αγροτουρισμού. Τα κύρια χαρακτηριστικά του αγροτουρισμού περιλαμβάνουν την προσωπική επαφή των καλεσμένων με το φυσικό και ανθρώπινο περιβάλλον της εξοχής και τη δυνατότητά τους να λάβουν μέρος στις δραστηριότητες, τις παραδόσεις και τον τρόπο ζωής των οικοδεσποτών τους. Γι' αυτό το λόγο ο αγροτουρισμός περιλαμβάνει και ισχυρά επιμορφωτικά στοιχεία. Δεν είναι λίγα τα πολιτιστικά δρώμενα που συμβαίνουν κατά την διάρκεια όλου του χρόνου σε όλη την επικράτεια της χώρας όπως : γιορτές κρασιού – θρησκευτικά πανηγύρια κ.α .

Οι Ευρωπαίοι αγρότες εδώ και αρκετό καιρό αγκάλιασαν την αγροψυχαγωγία. Για παράδειγμα, Ιταλικά και Γαλλικά οίνοποιία ενθάρρυναν τους τουρίστες να παίρνουν μέρος στο πάτημα των σταφυλιών, ή στην εκμάθηση εκλεκτής κουζίνας στα οίνοποιία.

Οι Αμερικάνοι αγρότες προσπαθούν να ακολουθήσουν και αυτοί αυτή την επιτυχημένη και παγκόσμια τάση . Οι Ευρωπαϊκές κυβερνήσεις ξόδεψαν πάνω από \$2 δις τη δεκαετία του 1990 βοηθώντας τους αγρότες να αγκαλιάσουν την αγροψυχαγωγία, προσδοκώντας την διατήρηση της φυσικής αγροτικής εμπειρίας,

συμπεριλαμβάνοντας προσπάθειες εκμοντερνισμού των εγκαταστάσεων υποδοχής των αγροκτημάτων (π.χ. υπνοδωμάτια).

Οι παγκοσμίως ανταγωνιστικές αγορές, καθώς και η αυξανόμενη γεωργική αποτελεσματικότητα, η ανάπτυξη των μεθόδων καταπάτησης και οι εποχιακές ξηρασίες, οδήγησαν τους αγρότες στην εκπόνηση νέων μεθόδων ανεύρεσης χρημάτων για τη συντήρηση των εργασιών τους. Πράγματι, οι αγροτικές επεκτάσεις μπορούν να επιτρέψουν στους αγρότες να παραμείνουν στον τόπο τους και να διατηρήσουν τον τρόπο ζωής τους.

Νέες αγροψυχαγωγικές προσφορές που εισήχθησαν από επιχειρηματίες αγρότες με σκοπό την ανάκαμψη των εισοδημάτων τους περιλαμβάνουν (αλλά δεν περιορίζονται) τις εξής:

- Μαθήματα μαγειρικής
- Θερμοκήπια
- Αντίσκηνα για πικνίκ
- Βοήθεια με τα ζώα του στάβλου
- Λάσο
- Παιδότοπους με θέμα τη φάρμα
- Ψάρεμα σε λιμνούλες
- Ιππασία
- Στοιχειωμένα δάση

Νέες προσφορές σίγουρα θα είναι υπό ανάπτυξη καθώς οι αγρότες αναζητούν νέους τρόπους για να προσφέρουν αξέχαστες εμπειρίες στο καταναλωτικό κοινό. Καθώς η γεωργία εξελίσσεται συνεχώς τεχνολογικά, έτσι εξελίσσονται και οι προσπάθειες του τουριστικού μάρκετινγκ στον τομέα της γεωργίας. Αξίζει να σημειωθεί πως η αγροψυχαγωγία μπορεί να θεωρηθεί ως μία επέκταση του Τουρισμού Καταναλωτικών Εμπειριών.

Στην ουσία οι επισκέπτες θέλουν να έρθουν σε επαφή με μία κατηγορία προϊόντων (π.χ. μήλα) περισσότερο από κάποια συγκεκριμένη μάρκα .

Στην χώρα μας ο αγροτουρισμός ενθαρρύνθηκε από τα προγράμματα LEADER που αναφερθήκαμε παραπάνω, γίνανε αρκετές προσπάθειες οι οποίες όμως χαρακτηρίζονται ως μεμονωμένες και επισφαλείς. Σε αυτό το μεγάλο κομμάτι του τουρισμού βλέπουμε ότι υπάρχει μόνο ιδιωτική πρωτοβουλία και οι τοπικοί συνεταιρισμοί είναι απών, οι οποίοι θα μπορούσαν να προσδώσουν ένα μεγαλύτερο κύρος και μια καλύτερη οργάνωση για την ανάπτυξη του.

Το αγροτουριστικό πρόγραμμα της Κύπρου, ξεκίνησε το 1991, σχεδιάστηκε και προωθήθηκε από τον Κυπριακό Τουριστικό Οργανισμό (ΚΤΟ), με στόχο την αναζωογόνηση των χωριών στις αγροτικές περιοχές, χρησιμοποιώντας μια πολυτομεακή προσέγγιση.

Ο κύριος στόχος ήταν η ανακαίνιση των παλιών οικημάτων και η μετατροπή τους σε τουριστικές εγκαταστάσεις στέγασης, κτήρια σίτισης, μαγαζιά και περιοχές επιδείξεων. Για την έναρξη του προγράμματος ο ΚΤΟ συνεργάστηκε με άλλα κυβερνητικά διαμερίσματα όπως το υπουργείο γεωργίας, αλλά και με μια πληθώρα ιδιωτικών ιδρυμάτων, μη κυβερνητικών οργανισμών και ατόμων, στοχεύοντας στη διατήρηση του παραδοσιακά δομημένου περιβάλλοντος της Κύπρου. Για την επίτευξη αυτής της αποστολής, το πρόγραμμα συμπεριελάμβανε ένα σύστημα οικονομικών κινήτρων κάνοντας δυνατή την εν μέρει επιδότηση για την ανακαίνιση παραδοσιακών οικημάτων και τη μετατροπή τους σε μονάδες στέγασης, ταβέρνες, κέντρα λαϊκής τέχνης και μουσεία.

Οι επιδοτήσεις ανέρχονταν στα 2/3 των τόκων για τις εγκαταστάσεις στέγασης, παραδοσιακών καταστημάτων, μουσείων και κέντρων επιδείξεων και 1/3 για τις ταβέρνες. Επιπλέον η μη κερδοσκοπική Κυπριακή Εταιρία Αγροτουρισμού ιδρύθηκε για να προωθήσει τα νέα προϊόντα και να χρησιμεύσει ως μια πλατφόρμα για όλους τους μετόχους στον αγροτουρισμό. Εκ των υστέρων το επενδυτικό πρόγραμμα του ΚΤΟ που συμπεριελάμβανε εργασίες συνόλου 2 εκατομμύριων US\$ σε περισσότερα από 50 χωριά, μπορεί να θεωρηθεί ως επιτυχία .

Σε αντίθεση με άλλα μέρη του κόσμου, η εφαρμογή του αγροτουρισμού στην Τουρκία βρίσκεται ακόμη σε νηπιακά στάδια. Η κυβέρνηση δεν έχει εκπονήσει ακόμη κανένα επίσημο σχέδιο αγροτουριστικής ανάπτυξης. Διάφορα άτομα και ομάδες ατόμων όμως από όλη την Τουρκία συνεργάζονται για την προώθηση της αναγνώρισης των οικολογικών αξιών.

Τα αναπτυξιακά προγράμματα και οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί (**ΜΚΟ**) αυξάνονται μέρα με τη μέρα. Στην Τουρκία ένας μη κυβερνητικός οργανισμός η Bugday Association, η οποία ιδρύθηκε το 1990, έχει γίνει ο καταλύτης των αγροτουριστικών πρακτικών. Ο σκοπός της Bugday είναι η αφύπνιση και ευαισθητοποίηση σε θέματα οικολογικής ζωής, τόσο των ατόμων όσο και των κοινωνιών σαν σύνολο και να προσφέρει λύσεις στα προβλήματα που δημιουργούνται από την αλόγιστη και τάχιστη διαταραχή της οικολογικής σταθερότητας. Η Bugday Association λανσάρισε ένα πρόγραμμα το 'TaTuTa'(Οικο-αγροτουριστική και εθελοντική ανταλλαγή) στις 12 Αυγούστου 2002. Το πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνει αγρότες (69 αγροτουριστικές φάρμες στην Τουρκία), που δέχονται επισκέπτες στα σπίτια τους ως φιλοξενούμενους. Οι φιλοξενούμενοι είναι ή 'εθελοντές' που προσφέρουν στη φάρμα με την δουλειά, και/ή την εμπειρία τους τη διάρκεια της παραμονής τους, ή 'τουρίστες' που παρέχουν χρηματική στήριξη απευθείας (χωρίς μεσάζοντα) στη φάρμα για να αποζημιώσουν τον οικοδεσπότη για τη στέγαση και τις λοιπές ενοικιαζόμενες υπηρεσίες. Έτσι αγρότες και επισκέπτες ανταλλάσσουν τις εμπειρίες τους σε μια οργανική φάρμα ξυπνώντας και ενδυναμώνοντας της αίσθηση ευθύνης τους προς το φυσικό περιβάλλον, πλησιάζοντας έτσι περισσότερο σε ένα οικολογικό τρόπο ζωής που μπορούν να ακολουθήσουν και αργότερα στην καθημερινή τους ζωή (**Bugday, 2005**).

Στην Τουρκία δεν έχουν γίνει ακόμη εμφανή τα οικονομικά οφέλη του αγροτουρισμού καθώς είναι μια πολλή πρόσφατη δραστηριότητα. Τέλος αρκετά προβλήματα μπορούν να δημιουργηθούν ανάμεσα σε καλεσμένους και οικοδεσπότες που προκύψουν από τη διαφορά θρησκείας, τρόπου ζωής, κουλτούρας κτλ. Δεν είναι πάντα εύκολος ο εναρμονισμός και των δύο πλευρών δρώντας έτσι ως ανασταλτικός παράγοντας για την περαιτέρω αγροτουριστική ανάπτυξη .

Εικόνα 21.Αγροτουριστικά καταλύματα στην Ελλάδα.

Β)Επαγγελματικός τουρισμός

Ως επαγγελματικός τουρισμός ορίζεται ο τουρισμός που αναπτύσσεται κατά την διάρκεια επαγγελματικών ταξιδιών. Έχει μερικότερες διακρίσεις ανάλογες με το κριτήριο του σκοπού για τον οποίο γίνεται το επαγγελματικό ταξίδι. Αν σκοπός του ταξιδιού είναι η συμμετοχή σε ένα συνέδριο, τότε ονομάζεται συνεδριακός τουρισμός. Αν σκοπός του ταξιδιού είναι η συμμετοχή των επαγγελματιών σε μία έκθεση, τότε πρόκειται για τον τουρισμό εκθέσεων. Αντίστοιχα, στην περίπτωση σεμιναρίων έχουμε τον τουρισμό σεμιναρίων, συμποσίων τον τουρισμό συμποσίων κτλ. Τέλος, αν το ταξίδι είναι ένα τουριστικό πακέτο που δίδεται στους επαγγελματίες σαν δώρο-αμοιβή για την καλή τους απόδοση, τότε πρόκειται για τον τουρισμό κινήτρων, αφού τα τουριστικά πακέτα είναι κίνητρα που ωθούν τους επαγγελματίες σε μεγαλύτερες από τις συνηθισμένες αποδόσεις.

Ο επαγγελματικός τουρισμός αντιπροσωπεύει μία σημαντική αγορά σε διεθνές επίπεδο. Η αγορά αυτή αφορά συνήθως επισκέπτες υψηλού εκπαιδευτικού και οικονομικού επιπέδου, οι οποίοι κινούνται σε καταλύματα υψηλών κατηγοριών, είναι διατεθειμένοι να ξοδέψουν αρκετά χρήματα, αλλά απαιτούν και πολύ υψηλή ποιότητα

παρεχόμενων υπηρεσιών και προϊόντων. Ο χρόνος παραμονής τους στον τουριστικό προορισμό κυμαίνεται συνήθως από 3 έως 5 ημέρες, ενώ υπάρχει η πιθανότητα παράτασης της παραμονής τους για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, με την μορφή κάποιων άλλων μορφών τουρισμού. Βασικό ρόλο προς αυτήν την κατεύθυνση διαδραματίζει η ικανότητα ενός τόπου να προσελκύσει την προσοχή του επισκέπτη-επαγγελματία.

Η περίοδος αιχμής του επαγγελματικού τουρισμού σημειώνεται κυρίως τους μήνες Φεβρουάριο-Μάιο και Σεπτέμβριο-Νοέμβριο, οπότε και συνήθως διοργανώνονται τα περισσότερα συνέδρια, εκθέσεις κτλ.

Σημαντικό ρόλο για την ανάπτυξη του επαγγελματικού τουρισμού σε ένα τόπο, διαδραματίζει η διαθεσιμότητα των απαραίτητων υποδομών και υπηρεσιών, όπως αμφιθεάτρων, εκθεσιακών χώρων, καταλυμάτων, υποδομών για καφέ και εστίαση, υπηρεσιών διερμηνείας κτλ. Επίσης, η εύκολη πρόσβαση στον τόπο πραγματοποίησης ενός συνεδρίου ή μίας έκθεσης είναι κρίσιμος παράγοντας για την προσέλκυση επισκεπτών. Για την εξυπηρέτηση αυτών λειτουργούν σήμερα σε ολόκληρη την Ελλάδα αυτοτελή ή μέσα σε ξενοδοχεία συνεδριακά κέντρα και συνεδριακές εγκαταστάσεις και εκθεσιακοί χώροι. Το Υπουργείου Τουρισμού έχει δώσει ιδιαίτερη έμφαση σε αυτό το είδος τουρισμού διότι αποφέρει ιδιαίτερα κέρδη σε μικρό χρονικό διάστημα και δίνει την δυνατότητα στον επισκέπτη να ξαναέρθει στην Χώρα μας άλλη στιγμή για άλλο είδος τουρισμού.

Τα κυριότερα συνεδριακά κέντρα στην Ελλάδα είναι:

1. Ζάππειο Μέγαρο
2. Ευγενίδιο Ίδρυμα
3. Πολεμικό Μουσείο
4. Μέγαρο Μουσικής
5. Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
6. Πάντειο Πανεπιστήμιο
7. Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης
8. Κολέγιο Αθηνών
9. ΕΣΗΕΑ
10. ΕΒΕΑ
11. Κέντρο Δημόκριτος
12. Πολιτιστικό Κέντρο «Ελληνικός Κόσμος»
13. Κέντρο Ιονίων Νήσων
14. Εκπαιδευτικό Κέντρο Αγροτικής Τράπεζας
15. Εκπαιδευτικό Κέντρο Αγροτικής Τράπεζας
16. Πανεπιστήμιο Πειραιώς
17. Συνεδριακό Κέντρο ΔΕΘ
18. Εταιρία Μακεδονικών Σπουδών
19. Συνεδριακό Κέντρο ΠΑΣΕΓΕΣ Θεσ /νίκη
20. Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών
21. Ολυμπιακό Συνεδριακό Κέντρο Αρχαίας Ολυμπίας
22. Διάφορα Συνεδριακά Κέντρα (υπό κατασκευή)

Τα κυριότερα εκθεσιακά κέντρα της Ελλάδας είναι:

1. Ο εκθεσιακός χώρος της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης
2. Ζάππειο Μέγαρο
3. Εθνικά Στάδια ανά την χώρα (Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας, ΟΑΚΑ, Αλεξάνδρειο Στάδιο της Θεσσαλονίκης)
4. ο εκθεσιακός χώρος του Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς
5. ιδιωτικά εκθεσιακά κέντρα, όπως το Εκθεσιακό Κέντρο Αθηνών

Γ) Πολιτιστικός τουρισμός

Ο πολιτιστικός τουρισμός σχετίζεται με την επίσκεψη σε ένα τόπο με στόχο την επαφή με τα πολιτιστικά στοιχεία αυτού (αρχαιολογικά, βυζαντινά, κλασικά ή νεότερα μνημεία, ιστορία, τέχνες, λαογραφία κτλ.). Συνήθως δεν εμφανίζεται μόνος του, εκτός των περιπτώσεων εκπαιδευτικών εκδρομών σχολείων, αλλά πραγματοποιείται συμπληρωματικά με κάποιο άλλο είδος τουρισμού, προσφέροντας γνώση και ποικιλία στο τουριστικό προϊόν. Είναι αυτονόητο ότι η Χώρα μας θα μπορούσε να χαρακτηριστεί πρωταθλήτρια σε αυτό το είδος του τουρισμού αλλά κάποιες τακτικές είτε των υπαλλήλων των Υπηρεσιών είτε των φορέων δεν δίνουν την άνεση στον επισκέπτη είτε χρονικά είτε ποιοτικά να απολαύσει τα ανεκτίμητης αξίας μνημεία μας.

Ο πολιτιστικός τουρισμός αποτελεί ένα από τα παλαιότερα και δημοφιλέστερα είδη τουρισμού. Από τους περασμένους αιώνες άτομα ή ομάδες περιηγητών, αναζητώντας τη γνώση, την εμπειρία, την προσωπική ανακάλυψη, πραγματοποιούσαν ταξίδια σε τόπους με αρχαιολογικό, ιστορικό, λαογραφικό ή θρησκευτικό ενδιαφέρον, σε μέρη με διαφορετικό πολιτισμό και εθνολογικές ιδιομορφίες. Ο πολιτιστικός τουρισμός προσφέρει ευκαιρίες για πολιτιστική εμπειρία, προσφέρει την περιήγηση στη φυσική, καλλιτεχνική και πνευματική κληρονομιά μίας περιοχής καθώς και στη σημερινή δημιουργία.

Επίσης, περιλαμβάνει τη συμμετοχή σε δραστηριότητες είτε παθητικές, όπως παρακολούθηση καλλιτεχνικών εκδηλώσεων (μουσικών συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων κ.ά.), επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους, περιηγήσεις σε πολιτιστικές διαδρομές, είτε ενεργητικές, όπως εκμάθηση τοπικής μαγειρικής, τέχνης ή συμμετοχή σε λαογραφικές δραστηριότητες. Μία άλλη σημαντική παράμετρος που χαρακτηρίζει αυτή την μορφή τουρισμού, είναι η στενή και ουσιαστική επαφή που αποκτούν οι επισκέπτες με τον τοπικό πληθυσμό, τα ήθη και τις παραδόσεις του, σε συνδυασμό με τα πολιτισμικά δρώμενα στην περιοχή.

Αρχαιολογικοί χώροι

Πυκνό πλέγμα αρχαιολογικών χώρων καλύπτει ολόκληρη την ελληνική επικράτεια. Μετά τη δημιουργία του νέου ελληνικού κράτους άρχισε να εκδηλώνεται αυξημένο ενδιαφέρον για την ανάδειξη της εθνικής κληρονομιάς. Ανασκαφική δραστηριότητα παρουσιάστηκε ήδη από το δεύτερο μισό του 19ου αι. τόσο από την ελληνική Αρχαιολογική Υπηρεσία όσο και από τις ξένες αρχαιολογικές Σχολές (Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή, Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο). Την εποχή αυτή βέβαια το ενδιαφέρον στρεφόταν κυρίως προς τις θέσεις των κλασικών χρόνων. Έτσι οι αποστολές των ξένων αρχαιολογικών σχολών ανασκάψαν σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους, εντοπισμένους ήδη από καιρό (π.χ. Δελφούς και Δήλο η Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή, Ολυμπία το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο). Από ελληνικής πλευράς, πρωτοπόρος υπήρξε ο Έφορος Αρχαιοτήτων Χρ. Τσουντας, ο οποίος ανέδειξε πολλές θέσεις των προϊστορικών και πρωτοϊστορικών χρόνων, ανασκάπτοντας στις Μυκήνες (ανάκτορο, θολωτοί και θαλαμοειδείς τάφοι), στις Κυκλάδες και στη Θεσσαλία (νεολιθικές ακροπόλεις Διμηνίου και Σέσκλου). Σταδιακά το ενδιαφέρον των ερευνητών στράφηκε και σε άλλες περιόδους του ελληνικού πολιτισμού και από τις αρχές του 20ου αι. άρχισαν να ανασκάπτονται και θέσεις των προϊστορικών, πρωτοϊστορικών, ρωμαϊκών και βυζαντινών χρόνων. Παρά τη δραστηριότητα που αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια του μεσοπόλεμου, μόνο μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου προχώρησαν ουσιαστικά οι ανασκαφικές έρευνες και κατέστη δυνατό έπειτα από κατάλληλες εργασίες συντήρησης και αναστήλωσης να δημιουργηθούν οι πρώτοι οργανωμένοι αρχαιολογικοί χώροι. Η οργανωμένη και συστηματική αρχαιολογική δραστηριότητα κατά το β΄ μισό του 20ου αι. είχε ως αποτέλεσμα να αναδειχθούν και να καταστούν επισκέψιμοι για το κοινό αρχαιολογικοί χώροι, που καλύπτουν την περίοδο από την Παλαιολιθική εποχή έως τους νεώτερους χρόνους. Οι αρχαιολογικοί χώροι τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Πολιτισμού μέσω των κατά τόπους Εφορειών της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας. Λειτουργούν με βάση συγκεκριμένο ωράριο, χειμερινό ή θερινό, και για την είσοδο σε αυτούς απαιτείται η έκδοση εισιτηρίου.

Μουσεία

Σε όλη τη χώρα λειτουργούν σήμερα περισσότερα από 200 κρατικά ή εποπτευόμενα από το Υπουργείο Πολιτισμού και 107 μη δημόσια μουσεία. Επισκεπτόμενοι τα μουσεία αυτά, έχετε την ευκαιρία να θαυμάσετε μοναδικά επιτεύγματα της τέχνης και της επιστήμης, όπως αναπτύχθηκαν στον ελληνικό χώρο για περισσότερα από 6.000 χρόνια. Το σύνολο των ελληνικών μουσείων και συλλογών κατανέμονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- Αρχαιολογικά Μουσεία και Συλλογές
- Βυζαντινά Μουσεία και Συλλογές
- Ιστορικά και Λαογραφικά Μουσεία
- Μουσεία Ελληνικής Τέχνης (αρχαίας, βυζαντινής, νεώτερης)
- Μουσεία Ασιατικής Τέχνης
- Εικαστικά Μουσεία και Πινακοθήκες
- Μουσεία Θεάτρου
- Μουσεία Κινηματογράφου και Φωτογραφίας
- Μουσεία Μουσικής

- Ναυτικά Μουσεία
- Μουσεία Φυσικής Ιστορίας
- Μουσεία Επιστήμης και Τεχνολογίας

Κάστρα

Η ανάγκη φρούρησης και άμυνας των οικισμών οδήγησε στην κατασκευή οχυρώσεων, ήδη από τους προϊστορικούς χρόνους. Ακροπόλεις (όρος χρησιμοποιούμενος για τους προϊστορικούς και αρχαίους χρόνους) ή κάστρα (όρος χρησιμοποιούμενος για τους μεσαιωνικούς και νεώτερους χρόνους) κατασκευάζονταν ανάλογα με τις απαιτήσεις και τα ιστορικά δεδομένα κάθε εποχής. Πρόδρομες μορφές οχυρωμένων ακροπόλεων συναντώνται στον ελληνικό χώρο στους νεολιθικούς οικισμούς του Σέσκλου και του Διμηνίου της Θεσσαλίας (5η χιλιετία π.Χ. περίπου).

Οχυρωμένες ακροπόλεις, με εντυπωσιακή και μνημειώδη τοιχοδομία, εμφανίζονται κατά τους μυκηναϊκούς χρόνους (1600-1150 π.Χ. περίπου). Αποτελούσαν τον τόπο κατοικίας του ανώτατου άρχοντα και παράλληλα το διοικητικό, οικονομικό και θρησκευτικό κέντρο των μυκηναϊκών βασιλείων. Οι σημαντικότερες έχουν αποκαλυφθεί έως σήμερα σε Μυκήνες, Τίρυνθα, Θήβα, και Αθήνα. Την παράδοση των μυκηναϊκών ακολουθούν οι ακροπόλεις των αρχαίων ελληνικών πόλεων. Καταλαμβάνουν κατά κανόνα την κορυφή φυσικά προστατευμένων λόφων και οχυρώνονται με τείχη. Στο χώρο των ακροπόλεων αυτών κατασκευάζονται επί το πλείστον οικοδομήματα που σχετίζονται με τη λατρεία των θεών. Γύρω από αυτές εκτείνεται ο οικισμός (το άστυ), που συχνά περιβάλλεται με οχύρωση. Για τις ακροπόλεις των προαναφερόμενων περιόδων, δείτε τον κατάλογο των αρχαιολογικών χώρων της χώρας. Την παράδοση των αρχαίων ακροπόλεων ακολούθησαν τα κάστρα που κατασκευάστηκαν κατά τους μεσαιωνικούς και νεώτερους χρόνους.

Σε αρκετές περιπτώσεις μάλιστα διαπιστώνεται συνεχιζόμενη κατοίκηση από τους αρχαίους έως τους νεώτερους χρόνους (π.χ. Ακρόπολη Αθήνας, Ακρόπολη Κορίνθου / Ακροκόρινθος). Και τα κάστρα που προστάτευαν τις πολιτείες των βυζαντινών χρόνων κατασκευάζονταν σε κορυφές λόφων. Τα τείχη τους ακολουθούσαν τις ανωμαλίες του εδάφους, ενώ κατά διαστήματα προέβαλλαν από αυτά ορθογώνιοι ή στρογγυλοί πύργοι. Κάστρα όμοια με τα βυζαντινά έκτισαν και οι Φράγκοι στα εδάφη του ελληνικού χώρου που κατέλαβαν μετά το 1204. Πολλά φραγκικά κάστρα και πύργοι σώζονται στην Πελοπόννησο (τα πιο γνωστά στο Χλεμούτσι, την Καρύταινα, το Μιστρά και το Γεράκι). Οι Οθωμανοί, μετά την κατάληψη και των τελευταίων βυζαντινών κέντρων στα μέσα του 15ου αι., δεν προχώρησαν στην κατασκευή νέων κάστρων, αρκέστηκαν απλώς να επισκευάσουν τα ήδη υπάρχοντα ή να κατασκευάσουν συμπληρωματικά έργα. Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στα κάστρα που έκτισαν οι Βενετοί στις περιοχές του ελληνικού χώρου που κατέλαβαν κατά τους μεσαιωνικούς χρόνους. Πρόκειται για έργα επιβλητικά, με επιμελημένη τοιχοποιία, μνημειώδεις πύλες και χαρακτηριστικό γλυπτό διάκοσμο, χτισμένα σε χαμηλούς λόφους ή πεδινές

παραθαλάσσιες εκτάσεις. Τα γνωστότερα ενετικά φρούρια βρίσκονται στην Κρήτη (Ηράκλειο, Χανιά, Ρέθυμνο), στην Κέρκυρα κ.α.

Δ)Θρησκευτικός τουρισμός

Ο θρησκευτικός τουρισμός αποτελεί σημαντικό κομμάτι της ελληνικής τουριστικής κίνησης και αφορά την επίσκεψη σε θρησκευτικούς τόπους λατρείας, όπως μοναστήρια και εκκλησίες.

Τα μνημεία της ελληνικής ορθοδοξίας είναι αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής κληρονομιάς και αποτελούν αξιόλογο πόλο έλξης επισκεπτών. Οι βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες, οι επιβλητικοί καθεδρικοί ναοί, τα ξωκλήσια, τα μοναστήρια, με την αξιόλογη εικονογράφησή τους, με ψηφιδωτά, τοιχογραφίες και εικόνες, μαρτυρούν την επίμονη προσήλωση με την θρησκευτική λατρεία. Ο θρησκευτικός τουρισμός αφορά κυρίως ευσεβείς περιηγητές, φιλέρευνους τουρίστες, αλλά και θαυμαστές της βυζαντινής τέχνης, οι οποίοι, μέσα από πολιτιστικά οδοιπορικά στον ελληνικό χώρο, έρχονται σε επαφή με την πνευματικότητα της ορθοδοξίας.

Σε πολλές περιοχές της χώρας, ο επισκέπτης έχει την ευκαιρία να συναντήσει, επίσης, κτίσματα και μνημεία λατρείας διαφορετικών δογμάτων και θρησκειών, που συνυπάρχουν σε ένα διαρκή διάλογο, αναδεικνύοντας το σπάνιο ιστορικό και πολιτισμικό παλίμψηστο του ελληνικού χώρου.

Ο θρησκευτικός τουρισμός χωρίζεται σε δύο κατηγορίες:

1)προσκυνητές τουρίστες, στους οποίους επικρατεί το θρησκευτικό κίνητρο, επισκέπτονται μία περιοχή αποκλειστικά για την επίσκεψη στον θρησκευτικό χώρο

2)τουρισμός θρησκευτικής κληρονομιάς, του οποίου οι τουρίστες ταξιδεύουν ομαδικά και συνδυάζουν το ταξίδι τους και με άλλες τουριστικές δραστηριότητες

Τα γενεσιουργά αίτια του θρησκευτικού τουρισμού:

- το πανανθρώπινο θρησκευτικό συναίσθημα, το οποίο παρακινεί τους τουρίστες να μεταβαίνουν σε τόπους των θρησκευτικών εκδηλώσεων για να ικανοποιήσουν τις θρησκευτικές τους ανάγκες
- η διασπορά των θρησκευτικών μνημείων-τόπων λατρείας σε διαφορετικούς τόπους από τους τόπους που διαμένουν οι θρησκευόμενοι
- ο χαρακτηρισμός των μεγάλων χριστιανικών γιορτών σαν ημερών αργίας, γεγονός που επιτρέπει στους εργαζόμενους να απομακρύνονται από τις εργασίες τους, όπως και στους γονείς με παιδιά σχολικής ηλικίας
- η επιθυμία επιστροφής στις ρίζες, τάση που τα τελευταία χρόνια συνεχώς ενδυναμώνεται
- η επιθυμία φυγής από τα αστικά κέντρα, η οποία ενισχύεται από την πιεστική, αγχώδη, και κουραστική ζωή της πόλης και από τις ψυχοσωματικές επιβαρύνσεις του αστικού περιβάλλοντος.

Εκκλησίες - Μοναστήρια

Οι εκκλησίες, χώροι προορισμένοι να καλύψουν τις ανάγκες της χριστιανικής λατρείας, αποτελούν χαρακτηριστικό και αναπόσπαστο στοιχείο του ελληνικού τοπίου. Από τα λιτά, μονόχρωμα ξωκλήσια έως τους επιβλητικούς εγγεγραμμένους σταυροειδείς ναούς, οι εκκλησίες ακολουθούν συγκεκριμένους αρχιτεκτονικούς τύπους που καθιερώθηκαν σταδιακά, από τους πρώτους αιώνες διάδοσης του χριστιανισμού και εξής. Η διακόσμησή τους, ζωγραφική, ψηφιδωτή ή άλλη αντανακλά πάντα το ορθόδοξο δόγμα ακολουθώντας συγκεκριμένα τεχνοτροπικά ρεύματα και καθιερωμένα εικονογραφικά προγράμματα. Σημαντικοί αρχιτέκτονες, κτίστες ή ζωγράφοι έχουν συμβάλει ανά τους αιώνες στην κατασκευή και διακόσμηση των ελληνικών εκκλησιών, πολλές από τις οποίες αποτελούν πλέον διατηρητέα μνημεία.

Οι παλαιότερες εκκλησίες στον ελληνικό χώρο, οι σημαντικότερες από τις οποίες συναντώνται σε Θεσσαλονίκη, Νέα Αγχίαλο, Νικόπολη, Αθήνα και Κόρινθο, χρονολογούνται στους πρώτους βυζαντινούς αιώνες (4ος – 6ος αι. μ.Χ.). Κατά την περίοδο αυτή σημαντικοί αρχαιοελληνικοί ναοί, όπως ο Παρθενώνας, το Ερεχθείο ή το «Θησείο» στην Αθήνα, μετατράπηκαν και λειτούργησαν ως εκκλησίες, ενώ πολλοί χριστιανικοί ναοί χτίστηκαν κοντά ή στη θέση γνωστών ειδωλολατρικών κέντρων (π.χ. σε Δαφνί, Ελευσίνα, Δελφούς, Επίδαυρο, Δήλο). Εκκλησίες χτίστηκαν όμως και σε χώρους συνδεδεμένους με πρόσωπα ή συμβάντα σημαντικά για τους χριστιανούς, όπως π.χ. οι χώροι ταφής μαρτύρων. Οι ελληνικές εκκλησίες παρουσιάζουν έντονα τοπικό χαρακτήρα κατά την επόμενη, μεσοβυζαντινή περίοδο (7ος αι. μ.Χ. - 1204), διαφέροντας αρκετά από τα αντίστοιχα μνημεία στην Κωνσταντινούπολη. Οι πιο αξιόλογες συναντώνται στην Αττική, τη Βοιωτία, την Αργολίδα, τη Μάνη κ.α. Ορισμένες από αυτές αποτελούν Καθολικά μονών, δηλαδή τους κεντρικούς ναούς των μοναστηριών στα οποία εντάσσονται. Οι εκκλησίες της υστεροβυζαντινής περιόδου (1204-1453) συνεχίζουν τους παραδοσιακούς αρχιτεκτονικούς τύπους. Σε Άρτα, Βέροια, Καστοριά, Θεσσαλονίκη και Μιστρά σώζονται ορισμένοι από τους πιο σημαντικούς ναούς που κτίστηκαν αυτή την περίοδο. Οι εκκλησίες, που κατασκευάστηκαν αυτή την εποχή σε περιοχές υπό φραγκική ή ενετική κατοχή, υιοθέτησαν αρκετά δυτικά στοιχεία, αρχιτεκτονικά ή διακοσμητικά. Οι εκκλησίες, που κατασκευάζονται στον ελληνικό χώρο κατά τους αιώνες της οθωμανικής κυριαρχίας, είναι ιδιαίτερα λιτές. Εξαιρέση αποτελούν οι ναοί σε περιοχές που βρίσκονταν υπό ενετική ή δυτική εν γένει κυριαρχία (Κρήτη, Επτάνησα). Μετά τον Αγώνα της Ανεξαρτησίας η οικονομική δυσπραγία δεν επέτρεψε την οικοδόμηση μεγάλων εκκλησιών. Εξαιρέση αποτελεί η Μητρόπολη Αθηνών, που χτίστηκε στα μέσα του 19ου αι., για να λειτουργήσει ως ο κεντρικός ναός στην πρωτεύουσα του νεοσύστατου ελληνικού κράτους. Ωστόσο από το τέλος του 19ου και κυρίως κατά τις πρώτες δεκαετίες του 20ου αι. παρατηρείται μια νέα άνθηση στην εκκλησιαστική αρχιτεκτονική.

Όπως οι εκκλησίες, έτσι και τα μοναστήρια είναι στενά συνδεδεμένα με την ιστορία και την παράδοση της Ελλάδας. Ως μοναστήρι χαρακτηρίζεται το σύνολο των οικημάτων μέσα στα οποία διαβιών μοναχοί ή γενικότερα τα μέλη μιας θρησκευτικής κοινότητας. Οι μονές απαρτίζονται συνήθως από ένα κεντρικό ναό (το λεγόμενο Καθολικό), παρεκκλήσια, τα κελιά των μοναχών, ξενώνες, την τράπεζα (τραπεζαρία), το μαγειρείο, τη βιβλιοθήκη κ.ά. Ο θεσμός του μοναχισμού πρωτοεμφανίστηκε τον 4ο αι. μ.Χ. με τους αναχωρητές (ή ασκητές) στην έρημο της Αιγύπτου, και γρήγορα εξαπλώθηκε σε άλλες περιοχές της τότε βυζαντινής αυτοκρατορίας. Η μεγάλη ακμή

του από τον 10ο αι. μ.Χ. συνδυάστηκε με την ίδρυση πολλών μοναστηριών. Η μεγαλύτερη μοναστηριακή κοινότητα στον ελληνικό χώρο βρίσκεται στο Άγιο Όρος, το γνωστό και ως περιβόλι της Παναγίας. Οι πρώτοι μοναχοί εγκαταστάθηκαν εκεί τον 5ο αι. μ.Χ. Το πρώτο κοινόβιο όμως ιδρύθηκε τον 10ο αι., όταν ο Όσιος Αθανάσιος ο Αθωνίτης θεμελίωσε τη Μονή Μεγίστης Λαύρας (963), η οποία διατηρεί έκτοτε πρωτεύουσα θέση μεταξύ των άλλων αθωνικών ιδρυμάτων. Η ιδιαιτερότητα του Αγίου Όρους έγκειται στο ότι αποτελεί αυτοδιοίκητο τμήμα του ελληνικού κράτους, υπαγόμενο πολιτικά στο Υπουργείο Εξωτερικών και θρησκευτικά στην δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου της Κωνσταντινούπολης. Και οι είκοσι αθωνικές μονές λειτουργούν κοινοβιακά, επιβάλλουν δηλαδή κοινή λειτουργία, προσευχή, στέγη, σίτιση και εργασία στους μοναχούς. Οι τελευταίοι εκλέγουν και τον επικεφαλής της κάθε μονής, τον Ηγούμενο, που διατηρεί το τίτλο του δια βίου.

Πλήθος κειμηλίων (χειρόγραφα, ιστορικά έγγραφα, χρυσόβουλα, φορητές εικόνες κ.ά.) έχουν θησαυριστεί στις μονές του Αγίου Όρους, το οποίο αποτελεί ακόμη άβατο για το γυναικείο πληθυσμό. Εκτός αυτών όμως και τα ίδια τα μοναστήρια αποτελούν πολιτιστικά μνημεία μοναδικά, όχι μόνο για την Ορθοδοξία και την Ελλάδα, αλλά για ολόκληρο τον κόσμο. Το δεύτερο μεγαλύτερο και σημαντικότερο μοναστικό συγκρότημα του ελληνικού χώρου είναι τα Μετέωρα. Οι πρώτοι ερημίτες εγκαταστάθηκαν εκεί τον 11ο αι. Οι παλαιότερες μονές όμως ανάγονται στο 14ο αι. Από τα 24 αρχικά μοναστήρια σήμερα λειτουργούν μόνο τα έξι, ενώ τα υπόλοιπα είναι ερειπωμένα. Από αυτά οι μονές Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, Βαρλαάμ, Αγ. Νικολάου Ανάπαυσα και Αγ. Τριάδος φιλοξενούν άνδρες μοναχούς ενώ οι μονές Ρουσσάνου και Αγ. Στεφάνου είναι γυναικείες. Οι μονές των Μετεώρων έχουν χαρακτηριστεί από την UNESCO ως μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς. Σημαντικά μοναστικά μνημεία αποτελούν η Μονή Δαφνίου στην Αττική (11ος αι.), ο Όσιος Λουκάς στη Φωκίδα (11ος αι.), η Νέα Μονή Χίου (11ος αι.) κ.ά.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΗΚΑ

Με βάση τα ανωτέρω επίσημα στοιχεία κατανοούμε την σπουδαιότητα και την χρησιμότητα του Ελληνικού τουρισμού στην οικονομική πορεία της Χώρας. Τα τελευταία τρία χρόνια παρατηρείται έντονη κινητικότητα από πλευράς της Ελληνικής κυβέρνησης στον τομέα της διαφήμισης του Ελληνικού τουρισμού, όμως το πρόβλημα παραμένει άλυτο.

Δεν αρκεί μόνο η διαφήμιση που το μόνο που θα καταφέρει είναι να φέρει μία φορά τον επισκέπτη στην χώρα μας και ύστερα να απογοητευτεί από τα διάφορα φαινόμενα που υπάρχουν όπως : απεργίες , καταλήψεις, διαδηλώσεις, κακή συγκοινωνία, μη σωστούς επαγγελματίες (σε επίπεδο τιμών και ποιότητας).

Το ευχάριστο γεγονός των τελευταίων ετών είναι ότι η ενασχόληση της κυβέρνησης με το θέμα του τουρισμού είναι σε πολύ σοβαρή βάση και ενδεχόμενος να μας δώσει μεγάλα οφέλη όχι μόνο βραχυπρόθεσμα αλλά και μακροπρόθεσμα. Μερικά από αυτά είναι :

1. Η ολοκλήρωση των μεγάλων αυτοκινητοδρόμων
2. Ο αναδιάταξη του Ο.Σ.Ε
3. Η ιδιωτικοποίηση των μεγάλων λιμανιών
4. Η δημιουργία διαδρομών με υδροπλάνα
5. Η ενσωμάτωση των νησιών στην Ηπειρωτική Ελλάδα για το δίκτυο της Δ.Ε.Η .
6. Η δημιουργία τουριστικών ζωνών (χωροταξικά)

Βέβαια δεν είναι τίποτα αρκετό όσο η εκπαίδευση των ανθρώπων που θα θελήσουν να ασχοληθούν με τον Τουρισμό σε επαγγελματικό επίπεδο καθώς και η αποδοχή (πόσο μάλλον η διευκόλυνση) από πλευράς τοπικής αυτοδιοίκησης. Ο τουρισμός μαζί με τον τομέα της ναυτιλίας αποτελούν πυλώνες της Ελληνικής οικονομίας, μαζί μπορούν να δώσουν στον επισκέπτη της χώρας μας μαγευτικές εμπειρίες σχεδόν σε όλα τα είδη τουρισμού που έχουμε προηγουμένως αναφέρει.

Η ανεργία , το βιοτικό επίπεδο, η επιστροφή πολλών σε απομακρυσμένα μέρη (ορεινά χωριά, μικροί οικισμοί) είναι πράγματα που ωφελούνται από τον τουρισμό. Είναι πια στο χέρι μας όλοι μαζί από όποιο πόστο και να είμαστε (επιχειρηματίες – ιδιοκτήτες – υπάλληλοι – τοπικοί φορείς) να βοηθήσουμε και να ωφεληθούμε από τον τουρισμό.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1. Διαχρονική εξέλιξη αφίξεων 2000-2010	20
Εικόνα 2.Αφίξεις επισκεπτών στην Ελλάδα.	21
Εικόνα 3. Τουριστικά έσοδα Χωρών της Μεσογείου.	22
Εικόνα 4.Ρυθμός μεταβολής διανυκτερεύσεων ανά Περιφέρεια.	22
Εικόνα 5.Βασικά μεγέθη Ελληνικού τουρισμού 2011	25
Εικόνα 6.Διεθνείς τουριστικές Αφίξεις.....	26
Εικόνα 7. Θέση Ελλάδος.....	27
Εικόνα 8. Οι 10 κυριότερες αγορές προέλευσης.....	28
Εικόνα 9. Συγκριτικός πίνακας ετών 2005-2011 για τις διανυκτερεύσεις.....	29
Εικόνα 10.Βασικά μεγέθη 2012	30
Εικόνα 11.Διεθνής αφίξεις 2012	31
Εικόνα 12. Θέση της χώρας 2012	32
Εικόνα 13.Οι 10 κυριότερες αγορές προέλευσης.....	33
Εικόνα 14. Διανυκτερεύσεις 2005-2012	34
Εικόνα 15. Μηνιαία κατανομή τουριστικής κίνησης.....	35
Εικόνα 16.Τουριστικές αφίξεις (Αθήνα).....	36
Εικόνα 17. Τουριστικές αφίξεις (Ρόδος-Κως-Κέρκυρα-Ηράκλειο)	37
Εικόνα 18.Τουριστικές αφίξεις (Χανιά-Ζάκυνθος-Κεφαλονιά-Σάμος).....	38
Εικόνα 19.Τουριστικές αφίξεις (Μύκονος-Σαντορίνη-Καβάλα-Άραξος-Καλαμάτα)	39
Εικόνα 20. Συνολικές αφίξεις ΙΑΝ-ΑΥΓ 2013	40
Εικόνα 21.Αγροτουριστικά καταλύματα στην Ελλάδα.	44

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- # <http://sete.gr/GR/TOYRISMOS/Ellinikos%20tourismos,%20sticheia%20&%20arithmoi>
- # http://sete.gr/_fileuploads/tourism_Facts_Figures/FactsFigures2012teliko.pdf
- # http://sete.gr/_fileuploads/tourism_Facts_Figures/SETE%202011%20final.pdf
- # http://sete.gr/_fileuploads/tourism_Facts_Figures/110428_SETE_Greek%20Tourism%20Facts%20&%20Figures%202010%20Edition.pdf
- # <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1>
- # <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>
- # <http://www.gnto.gov.gr/>

1) Κατάταξη Ξενοδοχειακών Μονάδων

ΠΔ-43/02

(ΦΕΚ-43/Α/7-3-02)

[ΙΣΧΥΕΙ από 7-3-02]

(ΦΕΚ-43/Α/02)

Κατάταξη των κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων σε κατηγορίες με σύστημα αστέρων και τεχνικές προδιαγραφές αυτών.

ΑΡΘΡΟΝ-1

Προδιαγραφές και κριτήρια κατάταξης, Ορισμοί, Διακρίσεις

Α.ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

Β.ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΜΟΤΕΛ

Γ.ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ

Δ.ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ

(ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΜΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ)

ΑΡΘΡΟΝ-2 Υποχρεωτικές τεχνικές προδιαγραφές

ΑΡΘΡΟΝ-3 Υποχρεωτικές λειτουργικές προδιαγραφές

ΑΡΘΡΟΝ-4 Βαθμολογούμενα κριτήρια Βασή μορίων ανά κατηγορία

ΑΡΘΡΟΝ-5 Τρόπος κατάταξης

ΑΡΘΡΟΝ-6 Διαδικασία κατάταξης και χορήγηση ειδικών σημάτων.

ΑΡΘΡΟΝ-7 Μεταβατικές διατάξεις για τα υφιστάμενα ξενοδοχεία

ΑΡΘΡΟΝ-8 Τα τουριστικά καταλύματα εντός παραδοσιακών κτισμάτων του ΠΔ-33/79 (Α 10) "Περί τουριστικών καταλυμάτων εντός παραδοσιακών κτισμάτων" εξαιρούνται των διατάξεων του παρόντος Διατάγματος.

ΑΡΘΡΟΝ-9 Προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος διατάγματος τα ακόλουθα τέσσερα Παραρτήματα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ

Α . ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ :

Είναι ξενοδοχείο, που περιλαμβάνει κοινόχρηστους χώρους υποδοχής, παραμονής, εστίασης και αναψυχής πελατών, υπνοδωμάτια (τουλάχιστον δέκα) απλά ή με ιδιαίτερα λουτρά και βοηθητικούς χώρους.

Τα ξενοδοχεία κλασσικού τύπου ιδρύονται, εφ' όσον η σχετική χρήση επιτρέπεται από τις κείμενες διατάξεις, εντός σχεδίου πόλης, εντός πόλεων ή οικισμών με εγκριμένο σχέδιο, εντός οριοθετημένων οικισμών χωρίς σχέδιο, εκτός σχεδίου αλλά εντός ΖΟΕ ή εκτός σχεδίου. Διατάσσονται σε ένα κτίριο ή περισσότερα κτίρια ή συγκροτήματα που αποτελούν, όμως ενιαίο σύνολο μέσα σε ενιαίο οικόπεδο.

Τα ξενοδοχεία κλασσικού τύπου κατατάσσονται σε πέντε κατηγορίες αστερών: πέντε αστερών (5*), τεσσάρων αστερών (4*), τριών αστερών (3*), δύο αστερών (2*), ενός αστερός (1*). Στην κατηγορία ενός αστερός (1*) κατατάσσονται μόνο ξενοδοχεία προερχόμενα από μετατροπές υφισταμένων κτιρίων και όχι ξενοδοχεία τα οποία ανεγείρονται εξ υπ' αρχής . Εάν υφιστάμενο κτίριο μετατραπεί σε ξενοδοχείο κλασσικού κατηγορίας ενός αστερός (1*) δεν μπορεί να επεκταθεί με προσθήκη δωματίων και κλινών, μπορεί όμως να υποστεί προσθήκες, που αποβλέπουν στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών (προσθήκη λουτρών σε απλά δωμάτια, αύξηση κοινοχρήστων χώρων κλπ).

Β . ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΥΠΟΥ MOTEL

Είναι ξενοδοχείο που περιλαμβάνει κοινόχρηστους χώρους υποδοχής, παραμονής, εστίασης και αναψυχής πελατών, υπνοδωμάτια (τουλάχιστον δέκα) με ιδιαίτερα λουτρά και βοηθητικούς χώρους.

Τα ξενοδοχεία τύπου MOTEL ιδρύονται, εφ' όσον η σχετική χρήση επιτρέπεται από τις κείμενες διατάξεις, εκτός σχεδίου αλλά εντός ΖΟΕ ή εκτός σχεδίου, εκτός οικισμών και γενικά εκτός κατοικημένων περιοχών ή στις παρυφές τέτοιων περιοχών, αλλά απαραίτητως επί οδικών αρτηριών μεγάλης κυκλοφορίας, που ενώνουν μεγάλα αστικά ή τουριστικά κέντρα και εμφανίζουν σημαντική κίνηση αυτοκινήτων (εθνικό - επαρχιακό δίκτυο). Διατάσσονται σε ένα κτίριο ή περισσότερα κτίρια ή συγκροτήματα που αποτελούν, όμως ενιαίο σύνολο μέσα σε ενιαίο οικόπεδο, και αποβλέπουν κατά κύριο λόγο στην εξυπηρέτηση όσων διακινούνται με αυτοκίνητο. Υποχρεωτικά διαθέτει εκτεταμένο χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων, δηλαδή μία θέση αυτοκινήτου ανά δωμάτιο, και επί πλέον χώρο για στάθμευση τουριστικών λεοφορείων. Επίσης μπορεί να διαθέτουν εκτεταμένο χώρο εστίασης και αναψυχής, που απευθύνεται και σε διερχόμενους πελάτες. Επιτρέπεται επίσης να διαθέτουν σταθμό βενζίνης.

Τα ξενοδοχεία τύπου μοτέλ κατατάσσονται σε δύο κατηγορίες : τεσσάρων αστερών (4*) και τριών αστερών (3*).

Γ . ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ :

Είναι ξενοδοχείο που διαθέτει κοινόχρηστους χώρους υποδοχής και παραμονής πελατών, βοηθητικούς χώρους και περιλαμβάνει διαμερίσματα ενός, δύο ή περισσότερων κύριων χώρων με πλήρες λουτρό και μικρό μαγειρείο.

Τα ξενοδοχεία τύπου Επιπλωμένων Διαμερισμάτων ιδρύονται, εφ' όσον η σχετική χρήση επιτρέπεται από τις κείμενες διατάξεις, σε περιοχές εντός σχεδίου πόλης, (εντός πόλεων ή οικισμών με εγκριμένο σχέδιο), εντός οριοθετημένων οικισμών χωρίς σχέδιο, εκτός σχεδίου αλλά εντός ΖΟΕ ή εκτός σχεδίου. Διατάσσονται σε ένα κτίριο ή περισσότερα κτίρια ή συγκρότημα κτιρίων, που αποτελούν, όμως, ενιαίο σύνολο μέσα σε ενιαίο οικόπεδο.

Τα ξενοδοχεία τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων κατατάσσονται σε πέντε κατηγορίες αστέρων: πέντε αστέρων (5*), τεσσάρων αστέρων (4*), τριών αστέρων (3*), δύο αστέρων (2*), ενός αστέρος (1*). Στην κατηγορία ενός αστέρος (1*) κατατάσσονται μόνο ξενοδοχεία επιπλωμένων διαμερισμάτων προερχόμενα από μετατροπές υφισταμένων κτιρίων και όχι ξενοδοχεία τα οποία ανεγείρονται εξ υπ' αρχής. Εάν υφιστάμενο κτίριο μετατραπεί σε ξενοδοχείο τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων κατηγορίας 1* δεν μπορεί να επεκταθεί με προσθήκη διαμερισμάτων και κλινών, μπορεί όμως να υποστεί προσθήκες, που αποβλέπουν στην βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών (αύξηση κοινοχρήστων χώρων κλπ).

Δ . ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ (ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΜΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ)

Το ξενοδοχείο κλασσικού τύπου και τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων (ξενοδοχείο μικτού τύπου) διαθέτει κοινόχρηστους χώρους υποδοχής, παραμονής, εστίασης και αναψυχής πελατών, καταστήματα για την εξυπηρέτηση των πελατών, βοηθητικούς χώρους καθώς και χώρους διανυκτέρευσης σε δωμάτια με λουτρό ή διαμερίσματα ενός, δύο ή περισσότερων κυρίων χώρων με πλήρες λουτρό και μικρό μαγειρείο.

Κύριο χαρακτηριστικό της λειτουργικής αυτής μορφής ξενοδοχείου είναι το ελάχιστο μέγεθος, που δεν μπορεί να είναι μικρότερο των τριακοσίων (300) κλινών.

Τα ξενοδοχεία μικτού τύπου ιδρύονται, εφ' όσον η σχετική χρήση επιτρέπεται από τις κείμενες διατάξεις, εκτός σχεδίου πόλης αλλά εντός ΖΟΕ ή εκτός σχεδίου. Διατάσσονται υποχρεωτικά σε πολλά κτίρια ή συγκροτήματα κτιρίων, που αποτελούν, όμως ενιαίο σύνολο μέσα σε ενιαίο γήπεδο.

Τα ξενοδοχεία μικτού τύπου κατατάσσονται στις κατηγορίες πέντε αστέρων (5*) και τεσσάρων αστέρων (4*).

2. Οι προδιαγραφές του παρόντος διατάγματος διακρίνονται σε τεχνικές και λειτουργικές και είναι υποχρεωτικές, ενώ τα βαθμολογούμενα κριτήρια είναι προαιρετικά, αλλά συμμετέχουν, σύμφωνα με τις διατάξεις του Αρθ-4 του παρόντος διατάγματος, στην τελική κατάταξη των ξενοδοχείων. Οι τεχνικές προδιαγραφές, οι λειτουργικές προδιαγραφές και τα βαθμολογούμενα κριτήρια των ξενοδοχείων κλασσικού τύπου καθώς και των ξενοδοχείων τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων διαφέρουν ανάλογα με το κατά πόσον το προς κατάταξη ξενοδοχείο είναι "ξενοδοχείο

πόλης" ή "ξενοδοχείο παραθερισμού" σύμφωνα με τη διάταξη της παρ.4 του Αρθ-5 του παρόντος .

3. Οι τεχνικές προδιαγραφές ορίζονται ανά λειτουργική μορφή (δηλαδή χωριστά για τα ξενοδοχεία κλασσικού τύπου, για τα ξενοδοχεία τύπου μοτέλ, για τα ξενοδοχεία τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων και για τα ξενοδοχεία μικτού τύπου) και κατηγορία αστέρων και είναι υποχρεωτικές για τη λειτουργική μορφή και την κατηγορία αστέρων, στην οποία πρόκειται να καταταγεί το κατάλυμα, με εξαίρεση την περίπτωση της παρ.2 του Αρθ-5 του παρόντος .

4. Οι λειτουργικές προδιαγραφές ορίζονται ανά λειτουργική μορφή και κατηγορία και είναι υποχρεωτικές για την λειτουργική μορφή και την κατηγορία, στην οποία πρόκειται να καταταγεί το κατάλυμα.

5. Τα βαθμολογούμενα κριτήρια ορίζονται ανά λειτουργική μορφή και κατηγορία και βαθμολογούνται με αριθμό μορίων οριζόμενο ανά κριτήριο, είναι δε υποχρεωτικό το προς κατάταξη κατάλυμα να πληροί τουλάχιστον τον συνολικό αριθμό μορίων , που συνιστά την κατά την παρ.2 του Αρθ-4 του παρόντος "βάση" της κατηγορίας, στην οποία πρόκειται να καταταγεί.

6. Για την ανέγερση νέων και τον εκσυγχρονισμό ή την επέκταση υπαρχόντων κερίων ξενοδοχειακών καταλυμάτων εφαρμόζονται οι διατάξεις της κοινής υπουργικής Αποφ-69269/5287/90 (ΦΕΚ-678/Β), όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικά, για την ανέγερση ξενοδοχειακών καταλυμάτων εκτός σχεδίου πόλεως , εφαρμόζονται οι διατάξεις του Αρθ-8 του ΠΔ/6-10-78 (ΦΕΚ-538/Δ).

2) Κατάταξη ενοικιαζομένων δωματίων

Φ.Ε.Κ 281/Α/28-12-2000

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΛΕΙΔΙΩΝ

1. ΕΠΙΠΛΩΣΗ – ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΔΩΜΑΤΙΩΝ

1. Σταθερές κλίνες ίσες με τη δυναμικότητα του δωματίου
2. Διαστάσεις κλίνης 1 ατόμου : 1,00X2,00 2 ατόμων 1,40X2,00
3. 1 τουλάχισ. Κομοδίνο σε μονόκλινο και δίκλινο δωμάτιο, 2 κομοδίνα σε τρίκλινο
4. Καθρέφτης επίτοιχος ή στο ερμάριο
5. Μικρό Τραπέζι ή τουαλέτα
6. Ένα κάθισμα ανά κλίνη
7. Ένας πάγκος ή σκαμνί αποσκευών
8. Χαλιά στο δάπεδο κατά τη χειμερινή περίοδο
9. Ένα κεντρικό φωτιστικό και ένα φωτιστικό ανά κλίνη ή άτομο
10. Φωτιστικό στη βεράντα (αν υπάρχει)
11. Ένα τραπέζι και ένα κάθισμα ανά κλίνη στη βεράντα (αν υπάρχει)
12. Ικανοποιητική συσκότιση με κουρτίνες ή σκούρα (πατζούρια)
13. Χορήγηση σαπουνιού και χαρτιού υγείας (1 +1)
14. Χορήγηση εντομοαπωθητικού
15. Ερμάριο τουλάχισ. 0.50μ ανά άτομο

2. ΙΜΑΤΙΣΜΟΣ

1. Ένα στρώμα ανατομικό (με ελατήρια) ανά κλίνη
2. Δύο μαξιλάρια ανά άτομο
3. Μαξιλαροθήκες
4. Δύο σεντόνια ανά κλίνη
5. Μία κουβέρτα βαμβακερή ανά κλίνη
6. Δύο κουβέρτες μάλλινες ή παπλώματα ανά κλίνη
7. Μία πετσέτα προσώπου και λουτρού ανά άτομο

3. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΛΟΥΤΡΩΝ	
1.	Νυκτήρας.
2.	Λεκάνη και καζανάκι
3.	Μεταφορά ντους επίτοιχη με κατάλληλη διαμόρφωση και αποχέτευση δαπέδου.
4.	Καθρέφτης επίτοιχος και εταζέρα
5.	Φωτιστικό σώμα
6.	Καλόθι αγρήσιτων με κάλυμμα και πιεζόλ.
7.	Αγκιστρα πετασιών και ανδημάτων.
8.	Κουρτίνα μπανιέρας ή ντουσιέρας.
9.	Σκαμνάκι.
10.	Ταπέτο δαπέδου.
11.	Εξαερισμός φυσικός ή τεχνητός.
12.	Ποτήρια νερού.
4. ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	
1.	Παροχή κρύου και ζεστού νερού όλο το 24ωρο σε λουτρά και κοινόχρηστες κοιζίνες
2.	Θέρμανση το χειμώνα σε όλους τους χώρους
3.	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και κλιμακ σε όλους τους χώρους
4.	Κοινόχρηστο τηλέφωνο με κάρτα ή μετρητή
5.	Πινακίδα με τηλέφωνα πρώτης ανάγκης σε προσιτό σημείο του κτηρίου
6.	Φαρμακείο με ειδή πρώτης ανάγκης σε προσιτό σημείο του κτηρίου
7.	Κουτί και έντυπα παρατηρήσεων – παραπόνων

β. Οι ελάχιστες υποχρεωτικές απαιτήσεις ανά κατηγορία κλειδιών των Εννοικιαζομένων Δωματίων καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα:

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΛΕΙΔΙΩΝ

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	1 Κλειδί	2 Κλειδιά	3 Κλειδιά	4 Κλειδιά
1. Ελάχιστο εμβαδόν μονόκλινου δωματίου.	8 μ2	8 μ2	8 μ2	9 μ2
2. Ελάχιστο εμβαδόν δίκλινο δωματίου	11 μ2	11 μ2	11 μ2	14 μ2
3. " " τρίκλινο "	14 μ2	14 μ2	14 μ2	17 μ2
4. Ελάχιστη διάσταση δωματίων	2,5 μ	2,5 μ	2,5 μ	2,5 μ
5. Κοινόχρηστα λουτρά (1 ανά 3 άτομα)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΤΗΣ	ΤΗΣ
6. Ελάχ. Εμβαδόν κοινόχρηστου λουτρού	3 μ2	3 μ2	-	-
7. Ελάχιστο ποσοστό δωματίων με ιδιαίτερα λουτρά.	-	50%	100%	100%
8. Ελάχ. Εμβαδόν ιδιαίτερου λουτρού	2 μ2	2 μ2	2 μ2	2 μ2
9. Νυκτήρας στα δωμάτια χωρίς λουτρό	ΤΗΣ	ΝΑΙ	-	-
10. Μπανιέρα ή ντουσιέρα στο 100% των λουτρών.....	-	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ

11. Επένδυση δαπέδων λαιτεράν με μασαίκο, πλακάκια ή μάρμαρο.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
12. Επένδυση τοίχων λαιτερό με πλακίδια γύρω από το νιπτήρα και το ντους	ΝΑΙ	ΝΑΙ	-	-
13. Επένδυση όλων των τοίχων του λαιτερό με πλακίδια έως το 1,80μ	-	-	ΝΑΙ	ΝΑΙ
14. Καθαρισμός κοινοχρήστων χώρων καθημερινός.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
15. Καθαρισμός διαμοτίων καθημερινός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
16. Συχνότητα αλλαγής σεντονιών ανά εβδομάδα.	3	4	4	Καθημ.
17. Συχνότητα αλλαγής πετσπετών (μπάνιου και προσώπου) ανά εβδομάδα.	3	4	4	Καθημ.
18. Αίθουσα προσώπου τουλάχισ. 10,00 μ2 και Παροσκευαστήριο σύμφωνα με υγειονομικούς διατάξεις πρόσον παρέχεται η αντίστοιχη υπηρεσία.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
19. Βοηθήτικοί χώροι (αποθήκη, λινθήκη, χώρος καθαρισμού).	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Εημ.Για παραδοσιακά ή διατηρητέα κτίρια επιτρέπεται απόκλιση από της ελάχιστες υποχρεωτικά απαιτούμενες διαστάσεις/ή και εμβοδά της κάθε κατηγορίας, της τάξης του 10%, κατ' ανώτατο όριο.				

γ.- Τα βαθμολογούμενα κριτήρια προκειμένου περί Εννοιαζομένων Διαμοτίων καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα. Με ασπερόσκο σημειώνονται τα μόρια, τα οποία έχουν συνυπολογιστεί για την εξαγωγή των συνόλων των επί μέρους κατηγοριών βαθμολογούμενων κριτηρίων και του μεγίστου συνόλου των κριτηρίων όλων των κατηγοριών.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ - ΚΑΤΑΤΑΣΗΣ

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΜΟΡΙΑ
Α. ΚΤΙΡΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΓΕΝΙΚΑ	
1. Το κτίριο έχει αμγή χρήση Εννοικ. Διαμ. ή (και) κατοικίας ιδιοκτήτη.	360*
2. Το σύνολο του οικοπέδου διατίθεται για τη μονάδα Εννοικ. Διαμ. και την κατοικία του ιδιοκτήτη, χωρίς την ύπαρξη άλλων κτιρίων με ξένες χρήσεις.*	360*
3. Το κτίριο έχει χαρακτηριστεί ως διατηρητέο από τους αρμόδιους φορείς (ΥΠΕΧΩΔΕ, ΥΠΠΟ)	500*
4. Το κτίριο βρίσκεται μέσα σε χαρακτηρισμένο παραδοσιακό οικισμό.	300*

3. Το κτίριο είναι υψόγειο ή διάφορο (χαμηλό κτίριο)	100*
*Οι ξένες χρήσεις νοούνται όσες δεν συμπεριλαμβάνονται στις παρούσες προδιαγραφές.	
ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ	1620*

Β. ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΟΥ

1. Μπαλκόνια - βεράντες για το 30% τουλάχισ. των δωματίων *	65
2. " " για το 60% τουλάχισ. των δωματίων *	130
3. " " για το 100% των δωματίων *	210*
4. Ανελκυστήρας πελατών σε όλους τους ορόφους.	300*
5. Κλιματισμός στους κοινόχρηστους χώρους.	140*
6. " στο 30% τουλάχιστον των δωματίων.	250
7. " στο 60% τουλάχιστον των δωματίων.	500
8. " στο 100% των δωματίων	840*
9. Ανεμιστήρας οροφής στο 100% των δωματίων	140
*Βεράντες ή μπαλκόνια δωματίων/διαμερισμάτων που χρησιμοποιούνται ως διάδρομος προσπέλασης σε άλλα δωμάτια διαμερισματο. δεν υπολογίζονται στη μοριοδότηση.	
ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ	1490*

Γ. ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ ΚΤΙΡΙΟΥ

1. Χώρος υποδοχής - Reception τουλάχιστον 10,00 μ2.	600*
2. Καθιστικό - σαλόνι - χώρος τηλεόρασης τουλάχιστον 10,00 μ2.	300
3. Καθιστικό - σαλόνι - χώρος τηλεόρασης άνω των 20,00 μ2	600*
4. Κυλικείο - Ένακ μπαρ εντός ή εκτός του κτιρίου.(με την προϋπόθεση ότι τα τραπέζια/καθίσματα αναπτύσσονται εντός της ιδιοκτησίας της μονάδας)	420*
5. Κοινόχρηστα W.C. (1+1) για το χώρο υποδοχής.	140*
ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ	1760*

Δ. ΥΠΑΙΘΡΟΙ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ

1. Αιόλη - κήπος - κοινόχρηστος βεράντες 10,00 - 20,00 μ2 ανά δωμάτιο (δεν περιλαμβάνονται πισίνα, αθλοπαιδιές, PARKING)	80
2. Αιόλη - κήπος - κοινόχρηστος βεράντες άνω των 20,00 μ2 ανά δωμάτιο.(δεν περιλαμβάνονται πισίνα, αθλοπαιδιές, PARKING)	160*
3. Πισίνα για τουριστική χρήση διασκέπαιων και εξοπλισμού σύμφωνα με υγειονομικές διατάξεις.	500*
4. Παιδική πισίνα, επιπλέον της κανονικής, σύμφωνα με τις υγειονομικές διατάξεις.	200*
5. Γήπεδο τένις.	80*
6. Γήπεδο μπάσκετ.	80*
7. Παιδική χαρά με τρία τουλάχιστον παιχνίδια.	100*
ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ	1120*

Ε. ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΠΕΛΑΤΩΝ – PARKING

1. Χώρος στάθμευσης εντός του γηπέδου για το 30% των δωματίων τουλάχιστον.	50
2. Χώρος στάθμευσης εντός του γηπέδου για το 60% των δωματίων τουλάχιστον.	100
3. Χώρος στάθμευσης εντός του γηπέδου για το 100% των δωματίων	160*
4. Μεταφορά πελατών από και προς συγκοινωνιακό σταθμό με αυτοκίνητο Δ.Χ. του ιδιοκτήτη κατά την άφιξη και την αναχώρηση.	120*
ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ	280*

ΣΤ. ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

1. Κοινόχρηστη κουζίνα πλήρως εξοπλισμένη με συσκευές και σκεύη μαγειρικής τουλάχιστον 6,00 μ2. Υποχρεωτική τοποθέτηση ψυγείου με ψυγιοθυρίδες (μία ανά δωμάτιο).....	630*
2. Κοινόχρηστο πλυντήριο και σιδερωτήριο.....	140*
3. Πλύσιμο – καθαρίσμα – σιδέρωμα ρούχων με εοθινή του ιδιοκτήτη.....	70*
4. Χρηματοκιβώτιο στη διάθεση των πελατών.....	140*
5. Καρτέγηση φυλλαδίων και λοιπού διαφημιστικού υλικού για τη μονάδα και την περιοχή.....	70*
6. Παροχή κρινοτού στα δωμάτια.....	140*
7. Παροχή κρινοτού σε ειδική αίθουσα.....	420*
ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ	1610*

Ζ. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

1. Ο ιδιοκτήτης κατοικεί εντός του κτιρίου ή σε ανεξάρτητο κτίριο εντός του οικοπέδου.....	200*
2. Υπεύθυνος υποδοχής για 12 ώρες.....	100
3. " " για 24 ώρες.....	200*
4. Ένας υπάλληλος (επιπλέον των απασχολούμενων στην υποδοχή και την καθαριότητα) ανά 15 κλίνες.....	225*
5. Γνώση μιας τουλάχιστον (διαδεδομένης) ξένης γλώσσας από τον υπεύθυνο υποδοχής (υπάλληλο ή μέλος οικογένειας).....	100*
6. Απιδεδεγμένη επιμόρφωση-κατάρτιση του συνόλου των απασχολούμενων στη μονάδα.....	275*
ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ	1000*

Η. ΠΡΟΣΘΕΤΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΔΩΜΑΤΙΩΝ

1. Μία πολυθρόνα ανά δωμάτιο.....	50*
2. Ηλεκτρικό ψυγείο στο 30% των δωματίων.....	60
3. " " στο 60% των δωματίων.....	120
4. " " στο 100% των δωματίων.....	200*
5. Ηλεκτρική καφετιέρα φίλτρου.....	50*
6. Ηλεκτρικό σίδερο.....	50*
7. Αυτόματο τηλέφωνο.....	500*
8. Έγχρωμη τηλεόραση στο 30% τουλάχιστον των δωματίων.	90
9. " " στο 60% τουλάχιστον των δωματίων.	180
10. " " στο 100% των δωματίων.....	300*
11. Στεγνωτήρας μαλλιών.....	50*
ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ	1200*

Θ. ΠΡΟΣΘΕΤΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΛΟΥΤΡΩΝ

1.- Πρίζα ξυριστικής μηχανής.....	50*
2. Χορήγηση αφρόλουτρου και σαμπουάν.....	50*
ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ	100*

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ	10180*
-------------------------------------	---------------